

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 1 • Perjantaina 12. tammikuuta 2007

58. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

No, onkos tullut kesä

Kurkijoki-Seuran joulujuhlaa vietettiin Karjalatalon yläsalissa 10.12.

”Ja siinä tanssittii, siin ol’it soittajat, ja nuor ja vanhempkii väki tanssi siin ja syöt’ii ja juot’ii täs meijjä kylässäki.”

Ennen juhluvieraiden saapumista oli Kurkijoki-seuran hallitus, toimikunta ja avustajat hyörineet, piirakat oli leivottu, puurot ja keitot keitetty, kattaukset hoidettu ja sali laitettu juhlauntoon. Joulukuusi seisoi permannolla. Emännät ja isännät olivat häärineet ja kuten sanonta kuuluu ”pöydät notkuivat syötävää ja juotavaa”.

Vieraiden oli hyvä tulla valmiiseen pöytään. Riisipuuro oli haudutettu kypsäksi salaisella reseptillä. Arpajaislahjat ja myytävät tuotteet oli laiteltu. Kiitos kaikesta tästä kuuluu emännille ja isännille: Riitta Sainiolle, Heljä Suverille, Linnea Laukkaselle, Raili Kuosalle, Irja Hailille, Raili Pelkoselle, Kaisu ja Kari Raitiolle.

Puheenjohtaja Riitta Sainio toivotti seuran puolesta vieraat tervetulleeksi. ”Alhon poika” Jorma Kaartinen toimi isäntänä ja piti huolta joulujuhlan esiintyjistä. Hän esitteli esiintyjät ja juonsi ohjelmanumerot leppoisasti sanaillen.

Sakari Karsila lausui tervetulotoivotuksen. Helsingin Sanomien lukijat muistavat lehden palstoilta lukeensa jokin aika sitten nuoresta ”Tervun pojasta” Sakari Karsilasta. Hänen isänsä oli tilanhoitajana Tervussa tilalla, joka 1700-luvulla oli Tervun hovi. Myöhemmin siellä oli kunnalliskoti ja Neuvostoliiton

Kurkijoki-Seuran naistoimikunnassa pitkään toimineelle Linnea Laukkaselle oli anottu ja saatu Karjalan Liiton pronssinen ansiomerkki. Sakari Karsila sai kunnian kiinnittää sen Linnean rintaan. Puheenjohtaja Riitta Sainio sai ojentaa Linnealle ruusun. Kuva Helmer Saileranta.

oloissa kolhoosi. (Sama juttu julkaistiin Kurkijokelaisessa 29.12. Toim. huom.)

Laulaa kajautimme yhteisesti ”No, onkos tullut kesä”, jonka jälkeen hiitolainen Unto Jero luki jouluevankeliumin Kirvun Torajärvenkylän murteella. Hänen kotikylänsä murteella Jeesus-lapsen syntymästä kerrottaessa Maria-äiti ”pan lapsen soimeen”. Jatkoimme laulamalla ”Hiljaa, hiljaa joulun kellot kajahtaa”. Säkeistöjen välissä Senni Shemeikka lausui herkän kauniisti Kaarlo Sarkian runon ”Lapsuuteni joulu” ja Jaakko Haavion ”Jeesus-lapsen joululahjat” ja jatkoivat lausuntaa myöhemmin.

Juhlapuhujan kiitokset

Jorma Kaartinen esitteli joulujuhlan juhlapuhujan kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallströmin. Hän

on Karjalan Liiton liittovaltuuston varapuheenjohtaja. Hän kertoi oman lapsuutensa joulusta. Hänen sukujoukkoonsa ovat Viipurin maa-laiskunnassa. Kotoaan perimänsä joulunviettoperinteet, joihin kuuluvat poistuneiden muistaminen ja käynti haudoilla, hän kertoi siirtäneensä omille lapsilleen.

Haudoilla käynnin jälkeen katetaan pöytä, johon kuuluvat porkkana- ja lantulaatikot, ja myös maksa-laatikko, joka ennen oli lapsuudessa arkiruokaa. Ruotsinpyhtäältä kotoisin olevan miehen mukana jouluruokiin on tullut myös imelletty perunalaatikko. Kallströmien joulupöytään kuuluvat myös ne oikeat joulutortut, joissa luumun sijasta täytteenä on ”omenansilmät”.

Marjo Matikainen-Kallström on Ikävalko-sukua. Hän oli käynyt tutustumassa Kurkijoen pitäjän kotisivuihin, joiden kaikille tekijöille hän välitti kiitokset hyvästä ja hienosta työstä. Kotisivuille on pyritty keräämään se tieto, joka muuten jäisi unholaan. ”Se on oiva tietolähde ja myös sivusto, jonne voi jokainen ilmoittautua talkootöihin”, hän muistutti ja kehotti tarttumaan haasteeseen.

Juhlapuhujamme kertoi myös vanhoista joulunperinteistä, nuorisoukkojen naamiokulkueista, johon on sekoittunut nuuttipukki-perinne. ”Elävä karjalaisuus”-kirja valottaa tätä asiaa, ja joulukuussa ilmestynyt Gloria-lehti kertoi joulupu-

kin historiasta. Marjo Matikainen-Kallström sanoi lehden tietämättään kertovan karjalaisesta perinteestä: ”Enää pukki ei kerjää ryyppyä.”

”Vielä ajatellen Karjalan Liiton ja kaikkien seurojen toimintaa on tärkeää saada 30-50-vuotiaat mukaan toimintaan”, Matikainen-Kallström totesi. ”Kun ihmiset tulevat mukaan kotiseutumatoille, he tulevat mukaan muuhunkin toimintaan”, hän jatkoi ja heitti haasteen nuoremmille sukupolville.

Sakari Karsila ojensi Kurkijoki-Seuran naistoimikunnassa yli 20 vuotta toimineelle Linnea Laukkaselle Karjalan Liiton myöntämän pronssisen ansiomerkkin. Riitta Sainio ojensi hänelle ruusun. Nykyisin naistoimikuntaan kuuluu myös miehiä.

Balalaikka Trion esiintyttyä ensimmäisen kerran siirryttiin väliajalle. Juhlaväki pääsi pöydän antimien ääreen ja vaihtamaan kuulumisia. Kauppisen Irman kanssa vaihdoin sukupiiriin kuulumisia ja kerroin, että Irman terveiset sukuasioissa olivat menneet Leenalle perille. Olemme Irman kanssa myös Lukka-sukua ja arvatenkin siis myös sukua keskenämme. Ja kun loin katseen ympärilleni, niin arvattavasti siellä salissa oli enempiäkin sukua...

Väliajan maukas tarjoilu

Syötiin ihanat puurot ja keitot, piirakat ja tortut ja muut pöydän antimet ja

Lydia Roiha 1919-2006	3
Eduskunta 100 vuotta	4
Piiskakurssi alkaa	5
Elisenvaaran yhteiskoulu 80 v.	6
Onervan evakkomatka, osa 3	7
Kurki-Säätiön 10-v. historiikin loppu	10-11

Toimisto tänään perjantaina 12.1. SULJETTU.

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät 26.1., 2.2., 16.2., 2.3., 16.3.,...

juotiin kahvit ja teet. Loput puurot ja muut ostettiin tuliaisina kotiin vietäväksi.

Helsingissä Taiteiden yössäkin esiintyneet Balalaikka Trion jäsenet Hannu Petsola, Turkka Wahlback, Jani Jeskanen ja Marja-Leena Oikari esittäytyivät ja esittelivät myös soittimensa. Kuulimme iki-ihanan ”Ave Marian” saksaksi esitettynä, ”Laps” olen Karjalan” ja paljon muuta.

Säestäjäsä Ismo Kainulaisen tahdittamina hiipivät saliin säähätelemään Kissaduon kissaneidot Marjatta Niemi ja Sirpa Räsänen. He naukuivat laulun vienosti ja pyörähtelivät siroisti.

Laulettuamme yhteisesti ”Joulupuu on rakennettu” Pirkko Siili Suistamon Perinneseurasta ja Lohjan Karjalaseurasta kertoi käyneensä katsomassa Kurkijoen kotisivuja. Hän kertoi sodanjälkeisen asutustoinnin pyrkineen sijoittamaan Karjalan evakot samanlaisille asuinsijoille ja lähimpien lähelle. Eri murteiden väliset väärinkäsitykset olivat väistämättömiä. Lounais-Suomessa puhutaan ”lyhkästä kieltä”, murre on saanut vaikutteita ruotsinkielestä. Venäläinen vaikutus näkyy sekä sanois-

sa että ääntämisessä Raja-Karjalan murteessa, jota on vaikeampaa ymmärtää.

Esimerkkinä Pirkko Siili luki suomeksi Hölmöläistarinan ”Hevosien valjastaminen” ja puoliso Topi Siili luki saman Raja-Karjalan murteella. Tarinan juoni sinänsä kulki siten, että hölmöläiset ostivat hevosen ja odottelivat, että hevonen laittaisi itse länget päähänsä. Joku oli tullut ja luvannut 100 ruplalla laittaa hevoselle länget päähän, sikäli kuin oikein ymmärsin.

Kuulimme Heli Laakson kirjoittaman runon ”Äirin kiel”, jonka lausui Pirkko Siili. Siihen juontaja Jorma Kaartinen lausuahti: ”Äirin kielen lämmintä syllä muistetaan jouluna.” Juhlaväki yhtyi Balalaikka Trion lauluun ”White Christmas” taputtamalla tahdissa. Jorma Kaartinen ilmoitti: ”Ikävä kyllä on käynyt niin, että ohjelma on loppu tältä erää. Nyt hoidamme ohjelman itse eli arpajaiset... ja Karjalaisten laulu.”

Kiitokset kaikille mukana olleille. Oma kiitokseni ja terveiset myös rouvalle, jolta sain lämpimän kädenpuristuksen ja hyvän joulun toivotuksen.

Pirjo Kojo

Kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallström edustaa Karjalan Liittoa. Hän kiitteli puheessaan Kurkijoen internet-kotisivuja ja niiden tekijöitä kehottaen yhä uusia ihmisiä liittymään talkoolaisien joukkoon. Kuva Helmer Saileranta.

Balalaikka Trion Hannu Petsola, Turkka Wahlback, Jani Jeskanen ja Marja-Leena Oikari esittivät koskettavaa musiikkia. Kuva Helmer Saileranta.

Kotiseutumatkailu jäihin

Viime viikon Karjala-lehden (1/2007) pääkirjoituksessa päätoimittaja Antti O. Arponen kirjoittaa huolestuneena Venäjän viranomaisten suunnitelmista rajoituksista koskien rajojensa lähimaila sijaitsevien alueittensa lähes ”lukitsemista” turisteilta. Rajavyöhykettä oltaisiin niiden tietojen mukaan laajentamassa jopa kymmenien kilometrien levyiseksi.

Arponen luettelee Enson, Jääsen, Kirvun, Antrean sekä Viipurin länsi- ja eteläpuoliset Vahvialan, Säkkijärven, Viipurin maalaiskunnan ja Johanneksen. Jopa turistien pysähtymiset tuolla alueella voitaisiin estää. Viipurin kaupunki ei kuitenkaan kuuluisi kiellettyyn alueeseen. Rajoitukset koskisivat mahdollisesti myös Hiitolan ja Korpiselän välistä aluetta, jolloin siis niiden voimaanasuttua Kurkijoellekaan ei taitaisi enää olla mitään asiaa.

Tällaisia suunnitelmia kuunnellessa herää monenlaisia ajatuksia. Tekisi mieli nousta barrikadeille ja ruveta ajamaan vastaiskua. Olisi varmaan tehokkainta, jos aloittaisimme vaikkapa vain määraikaisen boikotin: emme yksinkertaisesti tekisi

kotiseutumatkoja. Siten saisivat Venäjän konsulaatit lepohteen, raja- ja tullimiehet voisivat rauhassa tarkastaa rekkajonoja, ja kotiseutumme ”hotelleissa” ei ainakaan suomalaisia euroja näkyisi.

Vai haluaisivatkohan kotiseuduillamme asuvat venäläiset sitä, ettemme kävisi? Taitaa olla vain moskovaisten virkamiesten keksintöä. Voiko terroris-

min pelossa tehdä vaikka mitä? Niin kuin Arponen selittää, Venäjällä on niin monenlaisia rajanaapureita. Ei varmaankaan voi verrata Afganistanin vastaisen rajan turvajärjestelytarvetta Suomen puoleisen rajan tarpeeseen. Mutta kuitenkin Arponen päättelee, ilmeisesti poikkeuksia järjestyihin ei tunneta.

Moskovassa on tiettävästi suunniteltu, että uusissa viisumihakemuksissa pitäisi olla merkittynä kaikki rajavyöhykkeen paikkakunnat, jonne suomalainen matkailija on aikeissa mennä. Ja tarkka kulkureitti pitäisi tietää ja ilmoittaa jo vähintään kuukautta ennen matkaa. Virallisia tiedotuksia ei kuitenkaan ole tehty. - Ja kaikki voi olla toisin taas ensi viikolla...

Raija Hjelm

”Ei lämmintä voi näytellä, niin syventää kylmää.”

Matti Paavilainen

Muistettavaa

Hiitolan Pitäjätseuran 40. toimintavuosi aloitetaan hengellisellä tarinailalla ti 16.1. klo 18 Tuomarink. 2, Pori. Illan vieraana kirkkoherra Kari Penttinen ja kanttori Juhani Kemppainen. Tervetuloa entiset ja uudet.

Hiitolan ja Kurkijoen sukututkimuspiiri kokoontuu to 18.1. klo 18 (klo 15 alk.) Karjalatalon Wärttiläsalissa, Käpylänselä 1, Helsinki. Seuraava kokoontuminen to 15.2.

Rummunsuon marttakerhon vuosikokous ke 24.1. klo 15 Ravintola Henriikassa. Aloitamme ruokailulla. Tervetuloa.

TILAA
Kurkijokelainen
Koulukuja 7
32200 Loimaa
Avoimna: Ti & Pe klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lähtö Lumivaarasta

- Leikkoo sie Katri viel viimiseks
kärsimyskukan nuoret versot
meil muistoks mukkoa miero
pistä vaik voatevaka laittoa.

- Äiti onks iha varmast
Petterin reppu meil keralla?
- On se on.

Kolmikuinen sylissä viisi
muuta ympärillä
äiti on nyt lähtövalmis.
Vielä haparoi muistinsa
pohjalta:
- Ei suinkoa meiltä nyt mitä
enneä jäi -
lapsil kaikist tärkkiintä - ?

- Isä se voa meiltä jäip
sin sankarhautoa - -

Saimi Sorri-Hukkanen

Kuolleita

Rakkaamme

Helvi Ainikki SARPAKUNNAS

o.s. Poutanen

* 13.2.1926 Kurkijoki
† 11.12.2006 Parikkala

Jäi jäljelle kotipiha hiljainen,
sen puut ja pensaat lintuineen.
Me katsomme jälkiä kättesi
töiden kiittäen, muistaen, ikävöiden.

Paula
Matti, Pirjo, Tuomas ja Heini
Jukka, Päivi, Sami, Miika
ja Pinja
sukulaiset, ystävät

Siunaus toimitettu läheisten
läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Osanottokiitoksia

Lämmin kiitos teille
kaikille, jotka kunnioittitte
isämme

Arvi Heinosen

muistoa ja otitte osaa
suruumme.
Lapset perheineen

NIMIPÄIVÄT

pe 12.1. Toini
la 13.1. Nuutti
su 14.1. Sakari, Saku
ma 15.1. Solja
ti 16.1. Ilmari, Ilmo
ke 17.1. Toni, Anton,
Antto, Anttoni
to 18.1. Laura
pe 19.1. Heikki, Henri,
Henrik,
Henrikki
la 20.1. Henna, Henni,
Henriikka
su 21.1. Aune, Auni,
Netta, Oona
ma 22.1. Visa
ti 23.1. Enni, Eine, Eini
ke 24.1. Senja
to 25.1. Paavo, Paavali,
Paul, Pauli

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaan

LOIMAAN KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Hartaus sunnuntaiksi 14.1.
2. sunnuntai loppiaisesta

Juhlasta arkeen

Muistamme varmaan suomalaisen sananlaskun ”Hyvä Tuomas joulun tuopi, paha Nuutti sen pois viepi”. Huomenna on Nuutin päivä, josta on paikoin tehty eräänlainen peikkojen päivä. Joskus jopa aikuisetkin ovat imostuneet esittämään mielenosoituksellisesti kuoleman viestiä esimerkiksi vanhojen talojen purkamista vastaan jne.

Nuutin päivä ei sittenkään merkitse juhlakauden loppua, vaikka joulukuuset riisutaankin ja kyntteliköt pannaan säilöön. Juhlakausi jatkuu, ja vuosi jatkuu uusine toiveineen ja odotuksineen. Joulun valo voi valaista tietämme edelleenkin niin arjessa kuin juhlassakin. Arjestakin voi tulla juhlaa, jos sisäinen elämämme uudistuu.

Ensi sunnuntain evankeliumi Johanneksen mukaan kertoo Jeesuksen osallistumisesta hääjuhlaan, Joh. 2:1-11. Kaanaan häistä on tullut hyvin tunnettu juhla. Ennen kaikkea Jeesuksen toiminta isäntäväen pelastamisessa on herättänyt paljon mielenkiintoa. Tarjoamisesta huolehtiminen kuului oikeastaan tekstin mukaan sulhaselle, koska häitten valvoja sanoo sulhaselle: ”Kaikki tarjoavat ensiksi hyvän viinin ja sitten, kun vieraat alkavat juopua, huonompaa. Mutta sinä olet säästänyt hyvän viinin tähän asti.”

Nyt tipattomana tammikuuna me saamme unohtaa viinin merkityksen päihdyttävänä juomana ja katsella Jeesuksen uudistavaa voimaa. Hän tahtoo ja voi uudistaa meidät juhlassamme ja arjessamme. Kysyn nyt sinulta ja itseltäni, muistammeko me kiittää kaikesta hyvästä, minkä elämässämme koemme, Taivaallista Isäämme ja turvautua häden päivänä hänen apuunsa. Sunnuntain psalmissa muistutetaan Israelin kansaa: ”Hän avasi kallion, ja siitä kumpusi vettä, vesi juoksi virtanaan pitkin kiviaa maata. Herra muisti pyhän lupauksensa, jonka hän oli antanut palvelijalleen Abrahamille.” Ps. 105: 41,42

Sisäistin mielen uudistuksen aivan tavallisessa arkisessa kokemuksessa. Katselin uuden vuoden alkaessa netistä ilmavalokuvia Laatokan Karjalasta. Näin niissä omat kotimme. Oli ilo katsella paikkoja ja taloja, jotka seisoivat siellä muistuttamassa entisestä elämästä. Isäni kotitalo Paikjärven rannalla ja oma synnyinkotini Kurkijoella ovat vielä paikoillaan. Kaikki käynnit nousivat iloisina tapahtumina mieleeni. Samoin TV:n Laatokan kierros ilahdutti, vaikkakin siitä puuttui Äänisen aallot ja Petroskoin kaupunki. Olin ikään kuin uudelleen auton ratissa ajamassa tuttuja teitä. Olenhan tehnyt tuon kierroksen omalla autollani monta kertaa.

Tänäkin vuonna juhlia riittää. Lapset viettävät pienestä pitäen joka vuosi syntymäpäiväänsä. Ne ovat meille isovanhemmillekin elämyksiä. Lapsenlapsemme Mikko täyttää 15.1. kymmenen vuotta. Häntä juhlimme tietenkin Jyväskylässä. Hän tuli kallisarvoiseksi leikkitoiveriksi isoveljelleen Laurille. Heidän elämänsä seuraaminen ja harrastuksiinsa paneutuminen on merkinnyt meille kaikille valtavasti. Paljon on kauniita muistoja, mutta vielä enemmän odotamme tulevaisuudelta. Rukoilemme heille, kaikille omaisillemme ja ystävillemme, Sinullekin, hyvä lukijani, runsasta Taivaan Isän siunausta kuluvan vuoden aikana.

Eino Orpana

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä nimi annettiin neuvostoaikana vuonna 1935 Uhtualla sijaitsevalle Viennan Karjalan henkisen elämän keskukselle?
2. Mikä on Euroopan suurin makean veden allas?
3. Milloin Lotta Svärd –järjestö perustettiin?
4. Kuinka suuri osa Suomen kansasta kuuluu evankelisluterilaiseen kansankirkkoon?
5. Montako asukasta Turussa oli 1800-luvun alussa?
6. Mille maalle kuuluu Joulusaari?
7. Montako asukasta Helsingissä oli 1800-luvun alussa?
8. Minkä puolueen listoilta Tapani Kansa pyrki eduskuntaan vuonna 2003?
9. Kuinka monta kilometriä Suomessa on kame-ravalvottuja teitä?
10. Mikä on maailman suurin autonvalmistaja?

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

- 2.1. Näyssä sinä kerran vakuutit palvelijollesi: ”Minä olen valinnut nuorukaisen kansan joukosta, olen pannut kruunun sankarin päähän. Minä olen löytänyt palvelijani Daavidin ja voidellut hänet pyhällä öljylläni. Ps. 89:20-21
- 13.1. Minä annan hänen sukunsa säilyä iäti, annan hänen valtaistuimensa pysyä niin kauan kuin taivas kaartuu maan yllä. Ps. 89:30
- 14.1. Hän kutsui sulhasen luokseen ja sanoi: ”Kaikki tarjoavat ensiksi hyvän viinin ja sitten, kun vierraat alkavat juopua, huonompaa. Mutta sinä olet säästänyt hyvän viinin tähän asti.” Joh. 2:9-10
- 15.1. Tämä oli Jeesuksen tunnusteista ensimmäinen, ja hän teki sen Galilean Kaanassa. Hän ilmaisi sillä kirkkautensa, ja hänen opetuslapsensa uskoivat häneen. Joh. 2:11
- 16.1. Te saatte riemuiten ammentaa vettä pelastuksen lähteistä. Sinä päivänä te sanotte: ”Kiittäkää Herraa, julistakaa hänen nimensä kunniaa!” Jes. 12:3-4
- 17.1. Älkää olko velttoja, olkaa innokkaita, palakoon teissä Hengen tuli, palvelkaa Herraa. Toivokaa ja iloitkaa, ahdingossa olkaa kestäviä, rukoilkaa hellittämättä. Room. 12:11-12

- 18.1. Iloitkoot kaikki, jotka etsivät Herraa! Turvautukaa Herraan ja hänen voimaansa, etsikää aina hänen kasvojaan. Ps. 105:3-4
- 19.1. Minä olen lähettänyt teidät korjaamaan satoa, josta ette ole nähneet vaivaa. Toiset ovat tehneet työn, mutta te pääsette korjaamaan heidän vaivannäkönsä hedelmät. Joh. 4:38
- 20.1. Muistakaa johtajianne, niitä, jotka julistivat teille Jumalan sanaa. Pitäkää mielessänne, miten he elämänsä elivät, ja ottakaa heidän uskonsa esikuvakseen. Hepr. 13:7
- 21.1. Mutta sadanpäällikkö vastasi: ”Ei, Herra, en minä ole sen arvoinen, että tulisit kattoni alle. Sano vain sana, ja palvelijani paranee.” Matt. 8:8
- 22.1. Minä sanon teille, että niin idästä kuin lännestä tulee monia, jotka taivasten valtakunnassa käyvät aterialle yhdessä Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa. Matt. 8:11
- 23.1. Herra, teidän Jumalanne, on jumalien Jumala ja korkein Herra, suuri, väkevä ja pelottava Jumala. Hän ei ole puolueellinen eikä häntä voi lahjoa. 5. Moos. 10:17
- 24.1. Pelättäkää Herraa, Jumalaanne, palvelkaa häntä, pysykää hänelle uskollisina ja vannokaa valanne hänen nimeensä! Ylistäkää häntä, hän on teidän Jumalanne. 5. Moos. 10:20-21
- 25.1. Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima ja se tuo pelastuksen kaikille, jotka sen uskovat, ensin juutalaisille, sitten myös kreikkalaisille. Room. 1:16

Joulukuussa elokuvan ensi-ilta

Tali-Ihantala 1944

Professori Åke Lindmanin ja Sakari Kirjavaisen ohjaama elokuva Tali-Ihantala 1944 on osa Suomi 90 Finland -juhlavuoden ohjelmistoa. Elokvahanke esiteltiin 4.1. Helsingissä Finlandia-talolla juhlavuoden avajaisissa.

Elokuva Tali-Ihantala 1944 saa juhlallisen ensiesittelynsä yleisölle itenäisyyspäivän aattona 5.12. Tuolloin sotiemme veteraaneja kutsutaan erityiselokuvanäytöksiin ja vastaanottoihin eri puolilla Suomea. Tilaisuudet ja näytökset järjestetään samanaikaisesti 40 paikkakunnalla. Jokaiseen näytöseen kutsutaan sekä veteraaneja että lukiolaisia.

Tali-Ihantala 1944 -elokuvan teatteriensilta on 7.12. Elokuvan tuottaa Åke Lindman Film-Production Oy, ja sen Suomen mitta-kaavassa huomattavasta 3,2 miljoonan euron budjetista on Syväriltä Kannakselle -

elokuvien tuki ry kerännyt 2,1 miljoonaa euroa. Myös Suomen elokuvasäätiö ja Yleisradio osallistuvat elokuvan rahoitukseen.

Syväriltä Kannakselle -elokuvien tuki ry:n tarkoituksena on sotiemme veteraanien perinnön tallentaminen ja levittäminen suuralle yleisölle elokuvien muodossa. Yhdistyksellä on kaikkien valtakunnallisten veteraanijärjestöjen tuki takanaan. Yhdistyksen puheenjohtaja on amiraali Jan Klenberg. Projektin suojelijana toimii presidentti Mauno Koivisto.

Suomalaisen työn liitto on myöntänyt avainlipun Tali-Ihantala 1944 -elokuvan käyttöön. Elokuva on rahoitukseltaan ja tuotantoltaan korkeasti kotimainen. Avainlippu on merkki kotimaisen työn ja osaamisen käyttämisestä ja arvostamisesta. Elokuvan internet-sivut ovat osoitteessa www.tali-ihantala.fi

Yrittäjä Lydia Roiha 1919-2006

Yrittäjä ja ravintoloitsija Lydia ”Lyti” Roiha (o.s. Soilas) kuoli 23. joulukuuta Marbellassa, Espanjassa. Hän oli 87-vuotias ja syntynyt Viipurissa 3. maaliskuuta 1919. Lydia oli Savon Hovi-tilan Soilaksia. Kuva Lystistä on Kurkijoen ajoilta.

Lydia Roiha aloitti suvun ravintolakonsernin rakentamisen perustamalla jo legendaksi muodostuneen ravintola Klippanin Helsingin edustalle v. 1946. Ravintola Klippanin menestyksen myötä hän perusti ravintola Tuulihatun (myöh. Pataässä), Kiltakellarin, Gambrinin ja ravintola Haikaranpesän, Haukilahden vesitornissa. Ravintolakonsernin nimenä oli tuolloin Haikara ravintolat Oy.

Perustan menestyksellä yrittäjyydelle ravintola-alalla antoi Viipurissa suoritettu Kotitalouskoulu, talvi- ja jatkosodan aikana työtehtävät Kurkijoen Kansanhuollon talousosastolla sekä kirjanpitoapäällikön tehtävät Tukku-Tuote Oy:llä.

Lydia Roiha toimi Haikara ravintoloiden toimitusjohtajana ja myöhemmin hallituksen puheenjohtajana ravintolakonsernin laajentuessa. Hänen rautaisella johdolla perustettiin ja ostettiin ravintolat Kulkaivos, Hassel, Hölkkähäikara, Ida, Lekkeri, Bulevardia, Populus Kellaritonttu, Margona, Pikkolo Mondo, Merimakasiini sekä legendaksi päätynyt Vanha Maestro.

Keskuskauppakamari myönsi kultaisen ansiomerkin Lydia Roihalle hänen 80-vuotispäivänä, tunnustuksena Lydia Roiha itse-

tola-alalla antoi Viipurissa suoritettu Kotitalouskoulu, talvi- ja jatkosodan aikana työtehtävät Kurkijoen Kansanhuollon talousosastolla sekä kirjanpitoapäällikön tehtävät Tukku-Tuote Oy:llä.

Lydia Roiha toimi Haikara ravintoloiden toimitusjohtajana ja myöhemmin hallituksen puheenjohtajana ravintolakonsernin laajentuessa. Hänen rautaisella johdolla perustettiin ja ostettiin ravintolat Kulkaivos, Hassel, Hölkkähäikara, Ida, Lekkeri, Bulevardia, Populus Kellaritonttu, Margona, Pikkolo Mondo, Merimakasiini sekä legendaksi päätynyt Vanha Maestro.

Keskuskauppakamari myönsi kultaisen ansiomerkin Lydia Roihalle hänen 80-vuotispäivänä, tunnustuksena Lydia Roiha itse-

näisestä yrittämisestä yli 50 vuoden ajalta. Lydia Roiha elämäntyötä ravintola-alalla jatkaa hänen poikansa Markku Roiha.

Lydia Roiha oli ahkera, tunnollinen, ystävällinen, huomioonottava ja autta-

mishaluinen yrittäjä, johtaja, äiti sekä isoäiti.

Rasmus Roiha

Kirjoittaja on Lydia Roihan pojanpoika sekä yrittäjä.

Perheutisia

Julianna Jenny Elmia Mättö syntyi 13.11.2006 ja kastettiin Hyvinkään vanhassa kirkossa 30.12.2006 Laatokan vedellä. Kastepapina toimi Esa Kokko. Juliannan vanhemmat ovat Riikka Salonen-Mättö ja Mika Mättö. Mikan vanhemmat Leila ja Pertti Mättö asuvat Imatralla. Pertti on syntynyt Elisenvaarassa. Riikan vanhemmat Leena ja Aarno Salonen asuvat puolestaan Alastaron Virttaalla. Leenan juuret ovat Tervussa. Kummeina ovat Riikan sisko Iina Salonen sekä Lea ja Oskari Kosonen Tampereelta. Oskarin ukki Eero Kosonen on Elisenvaarasta. Kastemekko on käytössä jo kolmannessa sukupolvessa. Ensimmäinen oli Riikan Aarno-isä. Juliannan kolmas nimi Elmia tulee Aarno-vaarin Annikki-äidin valkjärveläisestä Sipposen-suvusta ja on ollut viimeksi käytössä 1920-luvulla. Neljännen polven edustaja 91-vuotias isomummo Katri Poutanen oli ”hengessä mukana” kotonaan Vampulassa. Kuvassa vasemmalta Pertti ja Leila Mättö, Aarno Salonen, Mika Mättö, Leena Salonen, Riikka Salonen-Mättö, Esa Kokko, Iina Salonen sylissään Julianna sekä Lea ja Oskari Kosonen.

Julianna Jenny Elmia Mättö kastettiin Laatokan vedellä toiseksi uudenvuoden aattona.

Arkkihiippakunnasta

Loimaan seurakunnan kirkkoherran virkaa on hakenut ainoana hakijana saman seurakunnan kappalainen (I), pastori Oiva Alanen.

Valtakirja Ulvilan seurakunnan kappalaisen (I) virkaan on annettu ko. viran ainoalle hakijalle, saman seurakunnan vt. kappalai-

nen Hannu Tomperille 1.1.2007 lukien.

Pastori Antero Aaltonen on määrätty edelleen Alastaron seurakunnan vt. kirkkoherraksi 1.1.2007 lukien toistaiseksi ja enintään siihen asti, kunnes ko. kirkkoherran virka vakinaisesti täytetään.

Rovasti Yrjö Jaatinen

Loimaalta on määrätty suostumuksensa mukaisesti Marttilan seurakunnan vt. kirkkoherraksi ajalla 1.1.-30.4.2007.

Sekä Kosken Tl. seurakunnan että Kuusjoen seurakunnan (piispaainkokouksen hyväksymiä muuta tutkintoa edellyttäviä) kanton virkoja on ainoana hakijana hakenut kanttori Jari Jankama.

Pastori Risto Leppäsen

virkamääräys Liedon seurakunnan seurakuntapastorin (I) virkaan on keskeytetty ajaksi 1.1.-31.7.2007 väitöskirjatyötä varten. Si-jaiseksi on määrätty pastori Sonja Turunen. Pastori Tatu Kotilaisen virkamääräys Liedon seurakunnan seurakuntapastorin (II) virkaan on keskeytetty hänen omasta pyynnöstään 1.1.2007 lukien toistaiseksi.

Elämää rajalla

Etelä-Karjalan kansalaisopisto Lappeenrannassa järjestää Etelä-Karjalan Karjalaisseurojen piiri ry:n ideoiman luentosarjan ”Elämää rajalla”. Kevään luentosarjaa on tarkoitus jatkaa myöhemmin muiden Karjalan pitäjien osalta. Nyt alkavassa luentosarjassa käsitellään osittain tai kokonaan luovutettujen rajakuntien kulttuuria ja olosuhteita ennen ja nyt.

Luentosarja alkaa matkailutoimittaja Markus Lehtipuun luennolla ”Rajojen muovaamat Karjalat” - luovutettujen alueiden tila tällä hetkellä. Tilaisuus on tiistaina 16.1. klo 17.30-19.30. Toisella luentokerralla tiistaina 30.1. klo 17.30-19.30 kuullaan Raja-seutuliiton puheenjohtaja, VTM Jussi Carpenin kertovan siitä, kuinka lapsuuden

Virolahti herätti rajaseututyön.

Arkeologi Kerkko Nordqvist luennoi keskiviikkona 14.2. klo 17.30-19.00 aiheesta ”Muinaismuistoja Karjalasta - viimeaikaiset tutkimukset Karjalan kannaksella”. Saman illan toisessa luennossa klo 19.00-20.30 Wiipuri-Yhdistys ry:n puheenjohtaja Pertti Joenpolven aiheena on ”Viipurin linna ennen ja nyt”.

Maaliskuun ensimmäisessä luennossa tiistaina 6.3. opetusneuvos Antti Henttosen aiheena on ”Elämää Antreassa”. Kevään luentosarja päättyy keskiviikkona 14.3. Tällöin klo 17.30-19.30 esitelmöi Jääski-seura ry:n puheenjohtaja Kyösti Toivonen aiheesta ”Elämää Vuoksen varrella: Jääski ja Imatra”.

Kaikki luennot ovat Kimpisen koululla, Pohjolankatu 2, 53100 Lappeenranta. Ennakkokoilmoittautumiset opiston toimistoihin (Kauppakatu 41 tai Pohjolankatu 27, puh. (05) 453 0137) ennen luentosarjan alkamista. Hinta on joko 10 euroa, jolla pääsee kuulemaan koko luentosarjan, tai yksittäisestä luennosta 3 euroa/kerta. Ohjelmaan voitulla vielä muutoksia.

P. P.

Lappeenrannassa on kuvanveistäjä Kauko Räsänen tekemä Äiti Karjala –patsas, jonka pienoismalli sijaitsee taiteilijan tyttären Reetta Koskisen pihamaalla Humpilassa. Reetan aviopuolison Pekan äiti on kurkijokelaisen Liekarin perheen tyttäriä. Äiti Karjala –patsaan välittömässä läheisyydessä on suuri ”hautakivimuuri”, johon on pitäjittäin kaiverrettu kaikkien toisessa maailmansodassa kaatuneiden ja Karjalaan haudattujen suomalaisten sankarivainajien nimet.

Karjalan Liiton naistoimikunnan valinnut vuoden 2007 ruoan ja leivonnaisen

Silakkalaatikko Lavansaaresta ja korvapuustit Räisälästä

Karjalan Liiton naistomikunta on vaalinut 30-vuotistaipaleellaan eri pitäjien ruokia ja valinnut niitä perinneruoiksi. Se on ottanut huomioon kaikki pitäjät, joihin on saatu tuotua esille karjalaisen ruokakulttuurin monipuolisuus. Vuoden ruokia ja leivonnaisia on valittu ja näin tehty tunnetuksi kaikkien pitäjien ruokia.

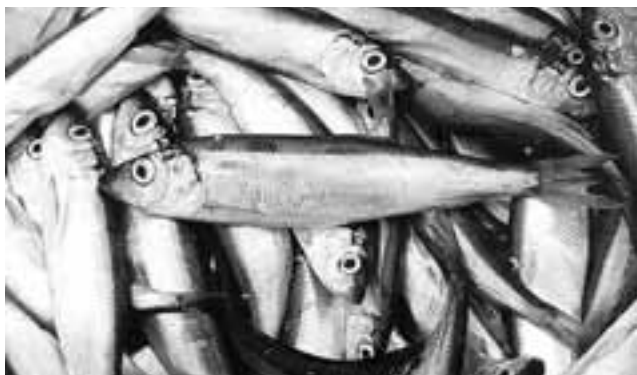
Karjalainen ruokakulttuuri on elänyt ja elää yhä. Sieltä ovat kotoisin ne monet herkut, joista muu Suomi on vasta viime vuositu-hannella oppinut nauttimaan. Esimerkkeinä monet piirakat, höystöt ja karjalpanpaisti.

Karjalainen ruoka on se voimavara, josta kasvaa koko itäsuomalainen kulttuuriperintö. Karjalaisuuteen on aina liitetty luontevasti kansainvälisyys. Sillä joustavalla elämänasenteella, sosiaalisuudella ja huumorilla, minkä karjalaiset ovat verenperintönään saaneet, selviää maailmallakin.

Silakkalaatikko Lavansaaresta

5 hengelle

250 g suolasilakkaa
200 g siansivua
1 sipuli leikattuna ohuiksi viipaleiksi
n. 2 l viipaloitua perunaa (jauhoinen laatu)

Munamaito

5 dl maitoa
2 kananmunaa
Liota silakoita kylmässä vedessä (maista suolaisuus). Poista ruodot ja leikkaa puolifileiksi. Leikkaa siansivu suikaleiksi ja rus-

kista sipulin kanssa. Voitele vuoka (laatikko) ja pane pohjalle osa perunaviipaleista.

Lisää perunaviipaleiden päälle silakkafileitä, siansivua ja sipulia. Mausta. Lisää perunaviipaleita ja pääl-

le silakkafileitä, siansivua ja sipulia. Mausta. Lisää loput perunat ja päälle loput siansivut.

Vatkaa munamaito ja kaada vuokaan. Kypsennä silakkalaatikka 160 asteessa noin 2 tuntia. Pitkä haudutus parantaa laadikon makua. Tarjoiluun koristeeksi ruohosipulisilppua ja lisäksi etikkapunajuuria.

Korvapuustit Räisälästä

Taikina

5 dl maitoa
50 g hiivaa
1 tl suolaa
1,5 dl sokeria
1 rkl kardemummaa (hienoa)
vehnäjauhoja
160 g voita

Täyte

n. 100 g pehmeää voita tai kirpeää hilloa sokeria kanelia

Voiteluun kananmunaa Pinnalle raesokeria

Valmista pullataikina ja anna sen kohota. Jaa taikina kahteen osaa ja kauli levyksi. Levitä puolet täyteaineksista levyn päälle. Kääri levy rullaksi, jätä sauma-kohta leivinpöytää vasten.

Leikkaa rullasta vinottain paloja ja nosta palat pystyy leivinpöydälle. Paina taikina korvapuusteiksi. Pane korvapuustit pellille, voitele kananmunalla ja ripottele pinnalle raesokeria. Paista uunissa 225 asteessa noin 15 minuuttia.

Eduskunta 100 vuotta

Ensimmäisessä eduskunnassa kurkijokelaisedustus

Eduskunta uudistus vuonna 1906 yhdessä ensimmäisen eduskunnan valitsemisen kanssa vuonna 1907 oli maamme ja koko

Euroopan historiassa todella merkittävä suurmullistus. Suurin mullistus oli se, että äänioikeutettujen määrä Suomessa kasvoi kymmenkertaiseksi, kun kaikki 24 vuotta täyttäneet saivat äänioikeuden ja vielä vaalikelpoisuudenkin. Naisten äänioikeus oli jo muualla saavutettu, mutta vaalikelpoisuus oli todellinen uudistus naisten kannalta.

Keisari vahvisti uuden yksikamarisen eduskunnan synnyttävät lait heinäkuussa 1906, ja uusi valtiopäiväjärjestys ja vaalilaki astuivat voimaan 1.10.1906. Ensimmäiset vaalit toimeenpantiin maaliskuussa 1907, joten pian on todella merkittävä juhla-aika edessä.

Kurkijokelaisten on syytä juoda juhlakahvit jo senkin takia, että voimakkaasti naisasialiikkeessä mukana ollut ja ensimmäiseen eduskuntaan valittu Aleksandra Gripenberg oli syntynyt Kurkijoella. Tuo Suomen naisasialiikkeen suurhahmo syntyi 30. elokuuta 1857 Kurkijoella everstiluutnantti, vapaaherra ja senaattori Johan Ulrik Sebastian Gripenbergin ja palkollinen Maria Lovisa Öhrnbergin perheeseen.

Äitinsä kuoleman jälkeen Aleksandra asui sisarensa, naisasianainen Elisabeth Steniusin perheessä Kuopiossa. Vuonna 1884 hän muutti Helsinkiin ja liittyi oitis Suomen Naisyh-

distykseen ja oli sittemmin sen aktiivijäsen. Jo vuonna 1887 hän pääsi suojelijansa Zachris Topeliusen rohkaisemana ulkomaanmatkalle Englantiin ja Yhdysvaltoihin, joissa molemmissa hän osallistui naisasian kokouksiin.

Kotimaahan palattuaan hän toimi Suomen Naisyhdistyksen puheenjohtajana, ja 15.-16. maaliskuuta 1907 pidetyissä vaaleissa hänet valittiin ensimmäiseen eduskuntaamme. Hän oli silloin jo 49-vuotias yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Kuulun Suomalaiseen puolueeseen hän ajoi toisten naisedustajien kanssa naisten omistusoikeutta, äidin ja lasten oikeuksia sekä

”Koti ja yhteiskunta –lehden toimittaja Aleksandra Gripenberg kirjoitti lehdessään vaalituloksen selvitettävä: ”Valmistumattomina, useimmat taitamattomina, astuvat nämä ensimmäiset Suomen naisedustajat tärkeään tehtäväänsä. Ja kuitenkin tulee kaikkien huomio sekä omassa maassa että ulkomailla olemaan kiinnitettynä heihin. Suokoon Jumala heille voimia, jotta he arvokkaan käytöksen ja valppaan käsityksen kautta siitä, mitä naisten ja isänmaan tosi hyöty vaatii, korvaisivat edes jossakin määrin kokemuksen puutetta ja tietojen vaivallisuutta.”

siveellisyysasioita. Lisäksi Aleksandra keskittyi raittiuden edistämiseen. Hankimansa kielitaidonkin takia hän oli kovin kysytty koko Euroopassa ja häntä kaavailtiin Kansainvälisen Naistenliiton puheenjohtajaksi, mutta moni asia jäi häneltä kesken, kun hän kuoli jouluaattona 1913 vain 56-vuotiaana.

Meillä on syytä juoda juhlakahvit sekä suuren kurkijokelaisen vaikuttajan

että ainutlaatuisen Eduskuntamme kunniaksi. Olihan Suomen Eduskunta ainoa viime maailmansotien aikana sodassa mukana olleiden maiden parlamenteista, joka jatkoi keskeytyksettä työtään.

Suomi on parlamentaarisesti toimiva tasavalta. Ja vaalit ovat taas edessä, ja niissä äänestämme, vaikka Aleksandra ei olekaan ehdokkaana.

Kari Rahiala

Aleksandra Gripenberg (1857-1913)

Lauri Törni on Suomen Rohkein Ritari

Lauri Törni voitti Suomen Sotilas -lehden järjestämän Suomen Rohkein Ritari -äänestyksen. Ehdok-

kaina äänestyksessä olivat Mannerheim-ristin ritarit pois lukien YLE:n Suurin suomalainen -äänestyksen

jo voittanut Marsalkka Mannerheim. Äänestyksen viiden kärki on:
1. Lauri Allan Törni
2. Arvo Mörö
3. Paavo Lauri Matias Suoranta
4. Adolf Erik Ehrnrooth
5. Eino Ilmari Juutilainen
Kaikista Ritareista ja äänestyksen taustasta löytyy lisätietoja osoitteessa www.suomenrohkeinritari.fi Verkkosivuston kautta ja postikortein annettuja ääniä kertyi tuhansia. Äänestyksen aikana Suomen Sotilaan toimitus sai paljon kettavaa palautetta Ritareiden taistelutovereilta, sotiemme veteraaneilta ja heidän läheisiltään. Palautteessa henkii historian havina: sotiemme veteraanien uroteot, heidän maallemme varmistama itsenäisyys ja kansan syvä kiittolisuus heitä kohtaan. Toimitus kiittää nöyrästi.

Suomen Sotilas on maamme vanhin ja suurin sotilasaikakausjulkaisu. Lehti on erikoistunut turvallisuuspolitiikkaan, strategiaan, sotataitoon ja sotilastekniikkaan. Lehden kirjoittajina toimivat omien alojensa huippuasiantuntijat. Vuodesta 1919 lähtien ilmestynyt Suomen Sotilas on riippumaton, ja sen levikki on noin 15 000.

Tapahtumia vuonna 1941

Oltiin Parikkalaan evakkona jouduttu, tultu rajan takaa Elisenvaarasta, kun kotimme suuri itäinen naapuri oli ryöstänyt meiltäkin.

Valtaa vahvemman käytti ja voimansa näytti. Ei meitä kuitenkaan tuhottu, vaan sisulla taas maa tuhkasta rakennettiin ja itsenäisyys säilytettiin.

Painostus jatkui, nujertaa meidät edelleen tahtoi. Voimia koottiin, rajat limoitettiin ja miehet varustettiin uusin asein ja runsaammin.

Uhka kun tiivistyi, joukkoja aseisiin taas kutsuttiin kesäkuussa 1941.

Oli 10. päivä kesäkuuta, kun kutsun sain Harjulinnaan, Suojeluskuntaan saapumaan.

Nipun kortteja käteeni sain, kutsut ylimääräisiin kertausharjoituksiin. Ne jaettiin, kuten käskettiin miehille osaaville, sotaan jo talvella tottuneille.

Vakavin mielin käsky vastaan otettiin, lähtöön valmistautumaan ja pian matkaan joutumaan. Tuntematon oli tulevaisuus, monelle lähtö kotoa oli viimeinen.

Kutsut jaettiin ja rajakomppaniaan sen jälkeen komennettiin. Aseoppia vähän saatiin ja pian rajalle partioimaan ohjattiin meidät nuoret nostomiehet.

Syväorossa Poutalan kankaalla käytiin, seuraavana yönä palattiin. Outoina näihin hommiin valvottiin, pelättiin. Yksi joukostamme haavoittuneena kotipuoleen kannettiin.

Sitten rajaa Tiviältä Tyrjänjärveen partiottiin ja valvottiin, Kannaksen kylässä asuttiin. Kesä lämmin oli, helteinen, jopa ulkosalla yöt nukuttiin.

Pois meidät nuorimmat siviiliin komennettiin lopulla heinäkuun. Hyökkäys silloin alkoi, kun meiltä talvisodassa ryöstettyjä maita ryhdyttiin takaisin valtaamaan.

Mauri Leskinen 1998

Tuulahdus yli 100 vuoden takaa

Pohjanmaalta muuttaneiden perheiden elämän vaiheista Kurkijoen Sorjon kylässä on Kurkijokelaisessa kerrottu ainakin vuosina 1962, 1995 ja 2001. Perheet rakensivat Sorjon ruotsalaisen kansakoulun vuonna 1890. Tuolloin koulussa oli 33 oppilasta. Koulurakennus paloi vuonna 1903, ja se rakennettiin uudelleen vuonna 1905.

Kuvassa on tätini Gunilla Mathilda Björklundin (s. 24.12.1889) päästötodistus Sorjon kansakoulusta. Se

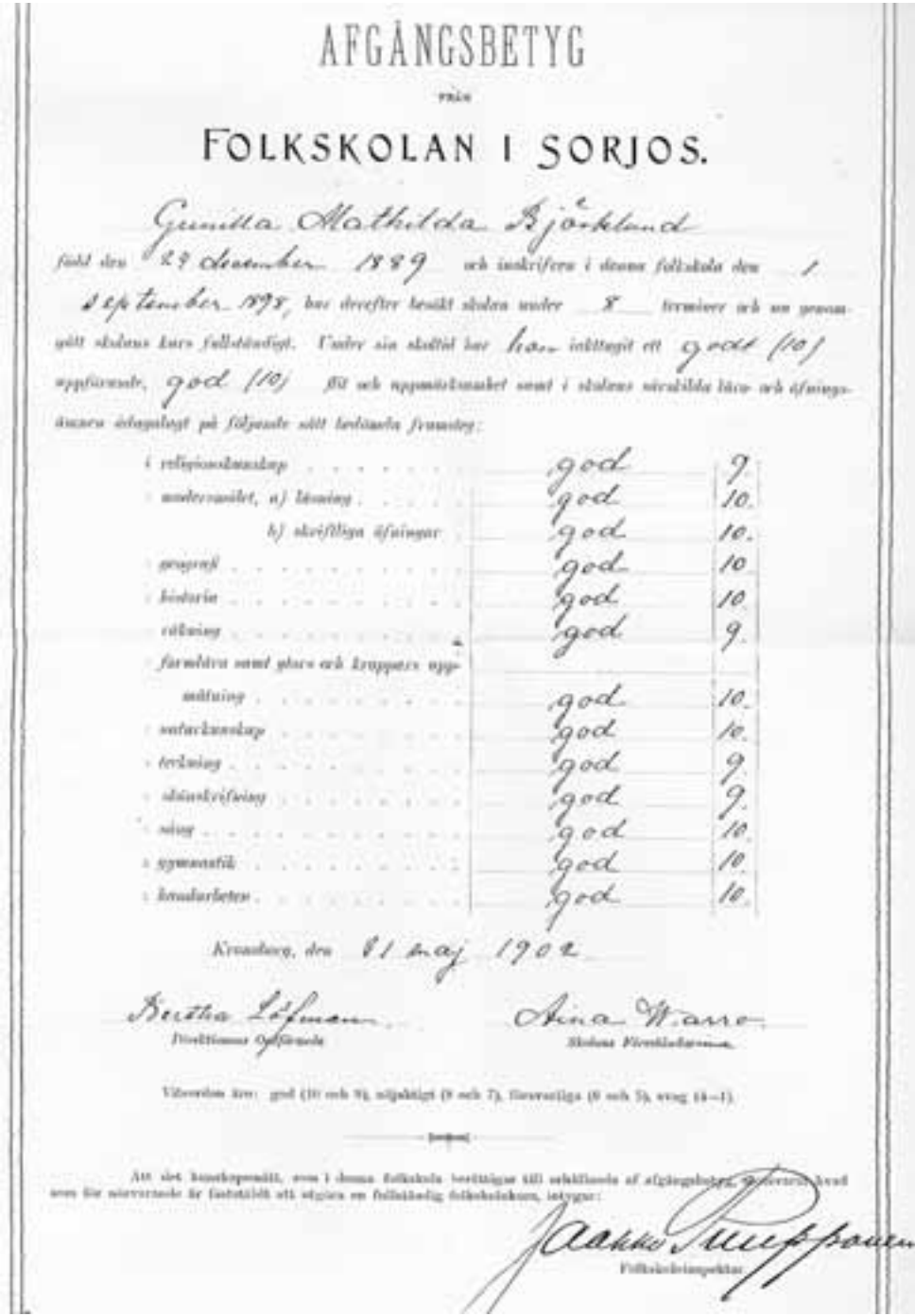
on päivätty Kronoborgissa 31. toukokuuta 1902. Täti ja isäni olivat kaksoiset. Isäni Matti Björklund on joskus kertoillut heidän kouluajoistaan, että hän joutui lukemaan paljon, kun sitä vastoin hänen Gunilla-sisarensa luki läksyt kerran läpi ja osasi ne.

Gunilla-tädin todistus löytyi vanhojen papereittemme joukosta niitä selaillessani. Siitä huomaa, että läksyt on osattu. Ainoastaan uskonnosta, laskennosta, piirustuksesta ja kaunokir-

joituksesta hän on saanut arvosanan yhdeksän, kaikki muut aineet ovat tuoneet hänelle täyden kympin.

Todistuksen ovat allekirjoittaneet koulun johtokunnan esimies Bertha Löfman sekä koulun johtajatar Aina Warro. Siinä on myös kansakoulujentarkastajan Jaakko Puupposen allekirjoitus, niin kuin on ollut muissakin tuonaikaisissa kurkijokelaisten kansakoulutodistuksissa.

Aimo Björklund
Pietarsaari

Vetoamus USA:n kongressille Karjala-kysymyksestä

Karjala-kysymys oli esillä USA:n Kansallisen Sotamuseon (National World War II Museum, New Orleans) luentotilaisuudessa, josta lähetettiin vetoamus USA:n Kongressille Karjala-kysymykseen liittyvän kansainvälisen rikoksen oikaisemiseksi. Viipurilainen professori Arto Palkama esitelmöi USA:n Kansallisessa Töisen Maailmansodan Sotamuseossa New Orleansissa kutsuttuna puhujana 6. joulukuuta 2006 runsaslukuiselle kuulijakunnalle ai-

heesta “Operaatio Barbarossa, Suomen ja Venäjän välinen jatkosota ja Karjalan kysymys” (Operation Barbarossa, Finnish-Russian Continuation War and the Karelia Question). Professori Palkama piti samassa museossa jo vuonna 2005 esitelmän Suomen talvisodasta. Sitä pidettiin niin kiinnostavana, että hänet kutsuttiin saman tien tämän kansallisen sotamuseon vakituiseksi esitelmöitsijäavustajaksi. Professori Palkama totesi tunnin mittaisessa esitykses-

sään, jota seurasi noin 100 hengen suuruinen kuulijakunta, joukossa muun muassa Suomen paikallinen kunniakonsuli, että Suomi vedettiin 26.6.1941 jatkosotaan Venäjän aloitettua pommitukset noin 15 paikakunnalla noin 500 lentokoneen voimin, vaikka presidentti Ryti oli muutamaa päivää aiemmin 22.6. julkisesti ilmoittanut Suomen halun pysyä puolueettomana. Suomi joutui taistelemaan omaa erillissotaansa samaa ikaikaista vihollista vastaan kuin Saksa. Sota

päättyi toiseen “pakkorauhaan” vuonna 1944, jossa Sosialistinen Neuvostoliitto ryösti Suomelta toistamiseen muun muassa Karjalan ja Petsamon ja noin 450 000 suomalaista joutui jättämään kotinsa ja siirtymään evakkoon. Venäjä on jatkanut tähän päivään saakka näiden suomalaisten miehitystä, vaikka Venäjän virallinen edustaja, suurlähettiläs Maximov Litvinov oli allekirjoittanut yhdessä USA:n, Englannin ja noin 30 muun maan edustajan kanssa

vuonna 1942 Atlantin julistuksen, joka oli pohjana muun muassa YK:n peruskirjalle ja joka jyrkästi kieltää tällaisen toisen valtion maa-alueen miehityksen. USA:n Kongressi ei ole milloinkaan hyväksynyt tätä Venäjän miehityspolitiikkaa. Samoin on muun muassa presidentti Jeltsin tunnustanut Venäjän syyllisyyden talvisotaan. Esitelmä herätti kuulijakunnassa suurta mielenkiintoa ja yleisesti ihmeteltiin, miten on mahdollista, että tällainen kansainvälisen sopi-

muksen räikeä rikkominen on voinut jäädä huomaamatta. Edelleen ihmeteltiin Suomen valtionhallinnon vaitioloa ja nöyrystelyä tässä asiassa. Käydyn vilkkaan keskustelun tuloksena päätettiin esittää yhteinen vetoamus kaikille viidelle Louisianan osavaltion Kongressin ja edustajainhuoneen jäsenille, että USA:n ulkoministeriö ryhtyisi tarmokkaisiin toimenpiteisiin tämän kansainvälisen rikoksen oikaisemiseksi ja vahingon korpensoimiseksi.

ProKarelia

Martti ja Saini Repo näyttävät toimittajalle, kuinka Kurkijoen piiskaa tehdään. He kävivät edellisen syksyllä 2000 Loimaalla järjestetyn piiskakurssin ja saivat siitä komeat diplomit.

Piiskakurssille ilmoittautumiset 14.2. mennessä

Piiskaperinnettä vaalimaan

Kurkijoki on vanhastaan tunnettu piiskoistaan, näistä hevosaiakauden käyttöesineistään. Tehtiinhän niitä aikoinaan talvisin ilta-puhteina Kurkijoen tuvista vuosittain jopa yli 20 000 kappaletta kevään markkinoilla myytäviksi. Monille tekijöille se oli, nykyilmaston mukaan, oheiselinkeino.

Vanhat perinteet ovat vaipumassa nykyisin unohduksen yöhön, valitettavasti. Vanhaa perinnettä kannattaa vaalia, vaikei siitä taloudellista hyötyä pystytäkään saamaan. Näin on myös kurkijokelaisen piiskaperinteen vaalimisen kanssa.

Muutama vuosi sitten järjestettiin Loimaalla yhteistyössä Loimaan työväenopiston kanssa piiskakurssi, jolla oli ihan kiitettävästi innostuneita osanottajia. Tuolloin 14 henkilöä oppi piiskansiiman punon-

nan salaisuudet. Aktiivisia osanottajia oli melko kaukaakin.

Viime syksynä tapasin henkilön, joka kyseli, olisi-ko tiedossa uutta piiskakurssia. Vastasin hänelle: ”Kysellään ja katsotaan.” Syksyn aikana kävi ilmi, että Loimaan työväenopisto olisi jälleen valmis meidän karjalaisjärjestöjen yhteistyökumppaniksi ja kurssi otettaisiin kevätkauden lyhytkurssiohjelmaan.

Kurkijoen piiskakurssi on neljän illan kurssi. Se alkaa keskiviikkona 28.2. kello 18 ja jatkuu viikon välein eli siis 7.3., 14.3 ja 21.3. Paikkana on Opintien koulun teknisen työn tilat Loimaan Hirvikoskella. Kurssille pitäisi ilmoittautua ennakoon 14.2. mennessä. Ilmoittautumisia ottaa vastaan Outi Friberg, puh. (02) 761 1453. Kurssimaksu on 10 euroa. Kurssin osanottajia pitää olla vähin-

tään 7, vähäisemmällä määrällä kurssi peruuntuu.

Olen varautunut siihen, että hankin kurssilaisille valmiiksi leikatut piiskan siimat. Ne maksavat noin 3-4 euroa piiskaa kohti. Työkaluina tarvitaan pienet hohtimet, joiden leukojen leveys on hiottu noin 10 mm:n levyisiksi. Muut tarvittavat tarvikkeet ja työkalut ehditään hankkia kurssin aikana.

On selvää, ettei piiskan teosta saa ansiotuloja, siksi paljon siinä on käsityötä. Itse tehdyllä piiskalla on kuitenkin kulttuuriarvoa, ja onhan se mainio lahjaesine ystäville, eihän sitä nykyään enää ole kurinpittoon tarkoitettukaan. Raviohjaajilla ovat aivan toisenlaiset piiskat merkinantovälineinä. Lisätietoja kurssista saa siis Outi Fribergiltä sekä minulta puh. (02) 762 4212.

Arvi Heinonen

Salaperäinen joulupaketti

Taas on joulu niin sanotusti paremmalla puolella. Kohta alkavat härkäviikot, ja olemme menossa kohti valoisampaa vuodenaikaa. Tätä lukiessamme eletään jo Nuutin päivän aikaa. Palataanpa kuitenkin vielä hetkiseksi jouluisiin tunnelmiin.

Joululahjoja paketoidesani ”juohtuit” lapsuusajan joulutouhut elävästi mieleeni. Ajatukseni lähtivät laukaamaan kohti yli 50 vuoden takaista aikaa. Silloin kohdallani lahjat ja joulupukin tulo olivat vielä jännittävä asia, mutta epäusko kalvoi jo vahvasti mieltä: ”Ollako vai ei olla?”

Harmittava juttu tuossa joulupukin käynnissä oli se, että tuo illan kohokohta meni aina isältä sivu suun. Pukki sattui tulemaan näet juuri silloin, kun isä oli navetassa ja tallissa iltatarkastusta tekemässä. Kellon kilinän hän tosin kertoi tupaantullessaan kuulleensa.

Lapsena olin villi ja vilkas. En kuitenkaan ollut pahanilkinen enkä tuhma, vaan ainakin omasta mielestäni ”kiltti ko herran enkeli”. Eräänä jouluna minulla oli kuitenkin syytä olla melkoisen huolestunut, sillä joulupukki oli saa-

nut kuulla, että olin kiusannut kissaa vetämällä sitä hännästä. Pukin tuosta mainitessa olin hätäpäissani tokaissut: ”Antaako joulupukki armaa?” Onnekseni pukki heltyi perheen pienimmälle, joten sinäkään jouluna en tuosta kurittomuudesta huolimatta ihan ilman lahjoja jäänyt.

Se on salaisuus....

Ennen joulua vintissä olevaan koppaan ilmestyi aina melkoinen kasa lahjoja. Ja tietysti niitä piti käydä vähän ”kopeloimassa”, että tiesi, oliko tulossa kovaa vai pehmeitä paketteja.

Pehmeät paketit eivät koskaan olleet niin mieluista, koska melko varmasti sieltä löytyisi villasukat, kintaat, laamapaita, raappahousut tai jokin muu tarpeellinen vaatekappale, ja nehan eivät lapsista tuntuneet miltään kunnon lahjoilta.

Eräänä jouluna kuitenkin lahjojen joukossa oli paketti, josta ei sitten millään päässyt perille, mitähän siinä mahdollisesti olisi. Useita kertoja yritin saada siitä selvyyden, mutta paketin muoto ja koko eivät antaneet mitään signaalia sisäl-

Tällainen Nuuttipukkien joukko ilmestyi vuosi sitten Raija Laaksosen oven taakse. Ja Lauluryhmä Evakkojen iloinen sakkihan se sieltä tupaan tupsahti.

löstä.

Jouluaattona tuo salaperäinen paketti sitten paljastui upeaksi, isosiskoni Tertun ompelemaksi rimpusiksi ja tärkätysalushameeksi, jollaisia myös isot siskoni silloin leveyden hameiden alla käyttivät. Taisi olla ensimmäinen tosi mieluisa pehmeä paketti...

Neulon neulon nurkassani...

Siihen aikaan ei kenelläkään liiemmälti ollut rahaa käytössä, joten itse tehdyt lahjat olivat yleisiä. Mone- na jouluna sai äiti virkkaa-

mani pannulapun. Kerran päätin neuloa kaikista langantähteistä isälle kaulaliinan. Se oli raidallinen ja vain kymmenen senttiä leveä. Kovin lyhyeksikin se jäi, ehkäpä siinä 50 senttimetrin pituiseksi. Kaulan ympäri se kuitenkin juuri ja juuri yletyi. Olin mielissäni, kun isä hymyssä suin tekeleestäni kehui, että miten sen kanssa pysyi kaula lämpimänä. Tuolloin tunsin todellista antamisen iloa, kun noin mieluisan lahjan olin isälle onnistunut tekemään.

Joulupaperit avattiin lahjojen ympäriltä aina varo-

vasti, jotta ne säilyisivät ehjinä. Ne viikattiin sileiksi ja laitettiin talteen, jotta niitä voitiin taas seuraavanakin vuonna käyttää. Silloin ei tuhlatu kauniita papereita kertakäyttöisinä niin kuin nyt.

Aikuisiässä olen päässyt pari kertaa myös pukin virkaa hoitamaan. Kerran naapurin lapsia ”pukittaessani” oli lasten keskuudessa herrätöntä ihmetystä, miksi pukilla oli Jussin maila (keppinä oli poikani pesäpallomaila). Tunnistetuiksi olivat tulleet myös punaiset pyjamanhousuni. Pukin pi-

enuuttakin olivat lapset kovasti miettineet. Taisivat vanhemmat seuraavana vuonna turvautua oikeaan pukkiiin, kun tästä pukista aiheutui noin paljon kritiikkiä.

Tuommoisia - ja monenlaisia muitakin - jouluisia muistoja vilahteli mieleeni lapsenlapsilleni lahjapaketteja tehdessäni ja niiden erilaisuutta miettiessäni. Nyt on tietysti ihan eri aikakausi, erilaiset lahjat ja erilainen joulu, mutta kaikesta huolimatta... **joulu on aina joulu.**

Raija Laaksonen

Tutut vanhat joululaulut

Tietynlainen musiikki kuuluu aina jouluun. Mitä joulusta olisikaan ilman vanhoja rakkaita lauluja?

Emme vain aina tule ajatelleeksi, miten vanhoja monet joululauluista oikein ovatkaan. Esimerkkinä voisi olla kaikille tuttu virsi Enkeli taivaan lausui näin. Sehän se on jäänyt jokaisen mieleen jo lapsuudesta. Tähän virteen on Martti Luther tehnyt sanat jo vuonna 1535. Tosin ne silloin olivat aika tavalla erilaiset, ja säkeistöjäkin oli 15.

Suomalaiseen virsikirjaan Enkeli taivaan lausui näin –virren on suomentanut Hemminki Maskulainen vuonna 1605. Silloin säkeistöjä oli 12. Nythän niitä on kymmenen, ja tuo kymmenes on se, joka lauletaan seisaaltaan. Nykyisen muotonsa virsi on saanut vuoden 1886 virsikirjaan Julius Krohnin uudistamana.

Vuonna 1986 tapahtuneen virsikirjauudistuksen mukana saatiin kirjaan monille tutut joululaulut. Maa on niin kaunis, Joulun riemukas, juhla autuas, Ylitse Juudean laidunten ja monille tuttu ja rakas Sibeliuksen säveltämä En etsi valtaa loistoa, joka monen mielestä menetti paljon saatuaan uuden sanoituksen. Joskus kuuleekin kirkossa jonkun laulavan virttä entisillä sanoilla, ja sehän on toki mahdollista.

Muita suomalaisia joululaulujen säveltäjiä ovat muun muassa P. J. Hannikainen (Joulupukki, joulupukki), Otto Kotilainen (Kun maas on hanki), Leevi Madetoja (Arkihuolesi kaikki heitä), Martti Turunen (Me käymme joulun viettohon), Armas Maasalo (Hiljaa, hiljaa joulunkellot kajahtaa) ja Sulho Ranta (Taas kaikki kauniit muistot). Osa ikivanhoista kan-

sanlauluista on muodostunut suosituiksi joululauluiksi kuten esimerkiksi Joulupuu on rakennettu, Heinillä härkien kaukalon ja Maa on niin kaunis.

Erääksi suosituimmista joululauluista on vuosien saatossa tullut Sakari Topeliuksen sanoittama ja Karl Collanin säveltämä Sylvian joululaulu. Maailman kauneimmaksi joululauluksi on valittu saksalainen Jouluyö, juhlayö, eikä suotta. Se on kyllä arvonsa ansainnut.

Nykyisistä uusista joululauluista suurimman suosion on saavuttanut Kassu Halosen Sydämeen joulun teen. Kaikista pienimmätkin laulavat aina täysin rintojaan Joulupuu on rakennettu. Silloinhan se joulun jälkeen jo onkin. Hyvää uutta vuotta Kurkijokelaisen lukijoille toivotteleepi

Terttu Ketola

Jälkikäteistä viisautta

Herätessäni aamulla havaitsin luonnon maisemointuneen valkoiseen lumivaippaansa, joka kuitenkin päivällä sulii pois. Katselin ikkunasta vielä ilmassa leijuilevia lumihiutaleita, jotka aivan kuin olisivat leikkineet hetken ennen putoamistaan. Pudottuaan hiutale hetkisen päästä oli vain kostea pisara, kuin kyynel, joka kuivui pois eikä kukaan jäänyt sitä kaipaamaan.

Näin on oma elämäni. Vanhempani kantoivat lap-

suuteni huolet minun liidellessäni lumipallon lailla, kunnes ”satutin” jalkani kovalle maankamaralle ja alkoi itsenäinen taivallus ja ”selviytymisleikki”.

Joskus jälkikäteeseen tulee ajatelleeksi, olisikohan tuon ja tuonkin voinut tehdä toisin. Mutta en silloin osannut enkä pystynyt parempaan. Kun tein oman ymmärrykseni ”oikeellisuudella” ja niillä voimavaroilla, joita minulla kulloinkin oli, on minun jälkikäteeseen turha soimata itseäni.

Kun on omasta mielestään toiminut oikein, on oma minä jätettävä rauhaan syystöksistä. Jokainen tekee elämässään virheitä ja jo ehkä heti näkee korjaamisen varan. Se on sitä jälkiviisautta.

Eräs lapsuudenystäväni soitti ja kysyi: ”Oletko koskaan tehnyt virheitä?” Aika omituinen kysymys. Hetken mietittyäni myönsin, mutta jatkoin, etten tahallisuudella. Tekohetkellä olen omasta mielestäni tehnyt oikein ja rehellisesti, sen

parempaan en tuolloin todellakaan ole pystynyt. Ehkä kuitenkin jälkiviisautta olisin monessa asiassa toiminut toisin.

Olen elämäntyöni tehnyt ”vähäosaisten parissa”, jossa on joskus ollut toimittava todella nopeasti. Ei ole jäänyt aikaa ajatella toisenlaisia tekotapoja, vaan on ollut tehtävä ratkaisut heti. Mutta kun olen toiminut virheistäni huolimatta omantuntoni ohjaamalla tavalla, en ole myöhemmin antanut mielenrauhani jär-

kyä tekemisistäni. Kukahan meistä näinkin korkean iän saavuttaneista olisi säästynyt virheteoilta? Mutta kun on ainakin koettanut tehdä oikein, se riittääköön.

Tänä päivänä elämme kehittyvässä maailmassa, johon kaikki ikääntyneet eivät sopeudu ja jota kaikki eivät ymmärrä. Meille on kasvanut uusi sukupolvi, joka on joissakin asioissa meitä vanhoja paljon viisaampi. Se on totuus. Minun mielestäni heillä on ollut paremmat eväät kuin minun ikäkauteeni sodan satuttamilla ihmisillä, eikä siltikään nuorilla aina pysy jalat maankamaralla, vaan

lumipallon lailla pyörivät ja hakevat pysähdyspaikkaansa.

Olisikohan myös talkoohenki ja lähimmäisestä huolehtiminen hiipumassa? Kaikilla on kiire, mutta minne, kun ei kuulemma ole töitäkään. Nyt on kuitenkin ollut ilo kuunnella lupauksia vanhusten huolenpidosta, heidän huolenpidostaan, jotka kerran pelastivat itsenäisyytemme.

Niin, mitähän se lieneekään tuo jälkiviisautta? Miettikääpäs sitä näin vuodentakajaisiksi. Lämpöisin terveisin

Aino Koppi

Hiitolan Pitäjätseuran hallitus järjestäytyi 40. toimintavuosi alkoi

Hiitolan Pitäjätseuran hallitus kokoontui järjestäytymiskokoukseen marraskuun 28. päivänä. Kokouksen aluksi esittäydymme lyhyesti. Saivat siis toisetkin tietää, keitä ja

mistä päin Hiitolaa kukin oikein on. Melko mukavasti näyttää edustus jakaantuneen eri Hiitolan kyliin ja kulumakuntiin.

Uusi hallitus oli kiitettävästi saapunut kokoukseen.

Puheenjohtajan lisäksi oli mukana seitsemän varsinaista ja kaksi varajäsentä. Kokoukseen osallistumista puheenjohtaja pitikin tärkeänä ja toivoi esteen sattuessa ilmoitusta poissaolosta.

Henkilövalinnat

Seuran uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin Reino Leppänen, sihteerin tehtäviä hoitaa edelleen Raija Laaksonen, rahastonhoitajana jatkaa Milja Peltomaa. Jäsenasioita hoitavat Raija Laaksonen ja Reijo Tuomala, naistoimikunnan vetäjäksi valittiin Leena Peltomaa.

Onki- ja pilkkikilpailuiden järjestelyistä vastaavat Viljo Ylönen ja Seppo Kaljunen, liikunta- ja kyykkäasioita puolestaan hoitaa Reino Leppänen. Hiitolan Pitäjätseuran järjestämien kotiseutumatkojen vetäjinä toimivat Milja Peltomaa ja

Nämä ja monet muut Hiitolan ”vävyt ja minniit” osallistuvat aktiivisesti seuran tapahtumiin ja työtehtäviin. Kuvassa Tarmo Peltomaa, Mikko Rajainmäki ja Armi Savolainen. Kaikilla on satatuntalaiset juuret.

Raija Laaksonen. Lehdistön yhteyshenkilönä ja seuran sekä säätiön tuotemyynnin hoitajana toimii Raija Laaksonen. Kokousym edustajina toimivat puheenjohtajat ja sihteeri, tarvittaessa joku muukin hallituksen jäsen voi toimia edustajana.

Tulevasta vuodesta muodostuu hallitukselle ja meile kaikille melkoisen vilkas, sillä onhan se seuramme 40. toimintavuosi. Lisäksi sekä Hiitola-säätiö että Hiitolan Pitäjätseuran saavuttavat kunnioitetun 60 vuoden iän. Näin ollen onkin kolminkertaista aihetta viettää tulevaa vuotta normaalia juhlavammassa tunnelmissa.

Toivon mukaan kaikilla hiitolalaisilla sekä heidän jälkeläisillään ja ystävillään on aikaa ja halua olla mukana tätä karjalaista perinnettä ylläpitämässä. Se tapahtuu parhaiten osallistumalla järjestettäviin tapahtumiin.

Seinät pullisteli

Toimintavuotemme viimeiset kaksi tapahtumaa keräsivätkin innokkaita osallistujia runsaasti. Tuo-

marinkadun huoneiston seinät melkein pullisteli, sillä pikkujoulu oli saapunut viettämään 92 henkilöä. Kaikille ei edes riittänyt istuimia, mutta se ei näyttänyt iloista joulutunnelmaa latistavan. Hyvältä maistui pukinmuorin ja muiden emäntien keittämä riisipuro rusinasopan kera.

Harvinaisen lämpimässä ja lumettomassa kelissä (+5 °C) kertoi joulupukki saapuneensa luoksemme mönkijällä, Petteri Punakuoron saadessa löhötä toimitettomana Korvatunturilla.

Pukin mielestä myös hiitolalaiset ja kaikki muutkin mukana olivat ”olliit olleet vuoven aikana ihan kuvalaa”, joten lahjasäkistä löytyi jokaiselle jotakin.

Kolmantena adventtina Keski-Porin kirkkopuistossa kokoonnuimme hiljenty-mään Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille vuoden vihoviimeiseen tapahtumaamme, jossa sytytimme kynttilämme meneitä sukupolvia muistaen ja kunnioittaen. Hyvää ja vilkasta karjalaista vuotta kaikille.

Raija Laaksonen

Elisenvaaran yhteiskoulun perustamisvaiheet

Kurkijoen pitäjä sijaitsi Laatokan rikkonaisella luoteisrannikolla rajoittuen Hiitolan, Parikkalan ja Lumivaaran pitäjiin. Pohjoisimmassa kohdassa oli rajanaapurina myös Lumivaaran entinen kantapitäjä Jaakkima. Nykyiseltä Suomen kaakkoisrajalta on linnuntietä noin 12 kilometriä Elisenvaaraan ja noin 24 kilometriä Kurkijoen kirkonkylään.

Lähimpänä nykyistä rajaa Kurkijoen pitäjä on Sorjon kylän kohdalla. Sinne on Parikkalan pitäjältä matkaa vain viisi kilometriä.

Kurkijoki oli vanhastaan tunnettu Pietariin suuntautuvan kaupan keskuspaikkana. Hevoskyydillä tuotiin kauppavaraita muun muassa Savosta Kurkijoen kirkonkylän satamaan. Elinkeinot keskittyivät palvelemaan tätä kauppaa. Monet lahjoitusmaat, joita Kurkijoellakin oli, olivat maatalouden mallitiloja. Ehkä näistä seikoista johtuen myös kansansivistykseen kiinnitettiin Kurkijoella jo varhain huomiota.

Tavanomaisten kiertokoulujen lisäksi alkoi v. 1859 toimia paikallinen koulu, ns. seisova pitäjänkoulu, joka oli tavallaan kansakoulun edeltäjä. Kansakoulu perustettiin jo v. 1870. Tähän lienee vaikuttanut Uno Cygnaeuksen oleskelu Tervun kylässä, jossa hän meni naimisiin Kurkijoen lahjoitusmaiden hoitajan Ulrik Sebastian Gripenbergin tyttären kanssa. Maatalouden opetus aloitettiin Kurkijoen pitäjässä v. 1874. Tällöin alkoi toimia Kurkijoen maanviljelysopisto.

Tähän aikaan pitäjän pohjoisosaa oli saloseutua, jossa rantakylät omistivat ns. salopalstoja. Pohjoisosan saloseutuluoille alkoi kuitenkin hävitä, kun

1.11.1893 avattiin liikenteelle rautatie Viipurista Sortavalaan eli ns. Karjalan rata ja Elisenvaaraan tuli V luokan rautatieasema.

Kun v. 1908 valmistui rautatie Elisenvaarasta Savonlinnaan eli ns. Savon rata, oli Elisenvaaran asema kolmen tärkeän rautatien risteys. Asema luokiteltiin nyt II luokan asemaksi ja siitä tuli samalla verkkoasema.

Rautatieliikenteen myötä kehittyi myös Kurkijoen maatalousopetus. Kirkonkylässä muuttui maanviljelysopisto Kurkijoen ylemmäksi maanviljelyskouluksi, johon ensimmäiset oppilaat tulivat v. 1896. Samana vuonna aloitti Elisenvaarassa toimintansa Evald Relanderin johtamana Suohovin maanviljelyskoulu. Sen lisäksi Elisenvaaraan perustettiin v. 1904 yksivuotinen käytännöllistietopuolinen karjanhoitokoulu.

Kurkijoen ylempi maanviljelyskoulu muuttui v. 1910 maamiesopistoksi, jonka yhteydessä toimi kaksivuotinen käytännöllis-

Elisenvaaran yhteiskoulu täyttää tänä vuonna 80 vuotta. Varsinaisia juhlia vietetään vasta marraskuussa, mutta muistella voimme koulun eri vaiheita Kurkijokelaisen palstoilla vaikka koko vuoden.

tietopuolinen karjanhoitokoulu ja vuodesta 1907 lähtien yksivuotinen hevoshoitokoulu. Monipuolisista maatalouden opiskelumahdollisuuksista huolimatta vain harvat kurkijokelaiset opiskelivat näissä oppilaitoksissa. Ilmeisesti maatalouden oppiminen kävi kurkijokelaisten mielestä parhaiten kotitilalla perusteellisen käytännön kokemuksen pohjalta.

Toisin oli kuitenkin laita oppikoulusivistyksen. Sitä ei saatu kotoa. Jos joku pitäjän nuori halusi lähteä opintielle vuosisadan vaihteen aikoina, piti hänen mennä Sortavalaan tai Viipuriin. Jotkut menivät jopa Helsinkiin asti. Oppikouluissa opiskelevia kurkijokelaisia nuoria oli vuosisadan alussa perin vähän.

Pitkät matkat koulupaikakunnille olivat suurena

esteenä. Käkisalmen yhteiskoulu alkoi toimia v. 1912, joskin sen edeltäjä Käkisalmen reaalikoulu oli perustettu jo v. 1878. Naapuripitäjässä Parikkalassa aloitti v. 1907 toimintansa keskikoulu. Myös Kurkijoen maamiesopiston opettajat perustivat yksityisen yhteiskoulun Kurkijoen kirkonkylään. Tämä koulu toimi vuosina 1914-19 maamiesopiston kahdessa luokahuoneessa. Koulu ei täytännyt valtionavun saamisen ehtoja.

Kun v. 1919 perustettiin Jaakkiman yhteiskoulu Lahdenpohjaan, lopetti Kurkijoen yksityinen yhteiskoulu toimintansa. Nyt oli Kurkijoen toisesta naapuripitäjästä tullut koulupaikkakunta. Jaakkiman yhteiskoulu alkoi toimintansa kolmiluokkaisena, ja sen ensimmäisten oppilai-

den joukossa oli kolme kurkijokelaista.

Kurkijoella ei kuitenkaan oltu tyytyväisiä kouluoloihin. Nyt tarttuivat asiaan Elisenvaaran rautatieläiset. Rautatieliikenteen jatkuva kehittyminen muutti nopeasti Elisenvaaran asemanseudun luonnetta. Rautatieläiset olivat aluksi kotoisin muualta Suomesta. Heidän joukossaan oli oppikoulun käyneitä henkilöitä, joita alkoi askarruttaa omien lapsiensa koulunkäyntimahdollisuudet. Oppikoulun käyminen kotoa käsin olisi toki halvempaa kuin asuminen kouluasunnossa vieralla paikkakunnalla. Ajatus oppikoulun perustamisesta Elisenvaaraan alkoi kypsyä 1920-luvun alkupuolella.

Kesällä 1927 ehdotti rautatievirkamies Kalle Ojanperä, että perustettaisiin yhteiskoulun kannatusyhdistys. Toimeenpantu koemerkintä antoi rohkaisevan tuloksen. Erityisesti konduktöörin Adolf Marttilan ja Kalle Vikmanin (myöh. Vairila) innostus kouluasiaan oli esimerkillinen. Kannatusyhdistyksen perustava kokous pidettiin 24. päivänä heinäkuuta 1927, ja elokuun 9. päivänä kannatusyhdistyksen johtokunta päätti koulun toiminnan alkamisesta syyskuun 1. päivänä 1927, kuten sitten tapahtuikin.

Koulun perustamisluvan valtioneuvosto antoi tosin vasta 30. päivänä huhtikuuta 1928 ja koulun ohjesäännön kouluhallitus vahvisti syyskuun 3. päivänä 1928. Silloin oli jo yksi toimintavuosi takana. Pitkäaikainen toive oli täyttynyt. Kotipitäjän nuorille avautui kansakoulun päätyttyä uusi opintie, joka vuodesta 1932 lähtien jatkui lukioluokilla ja antoi mahdollisuuden korkeakouluopintoihin.

Kun Lappeenrannan ja Elisenvaaran välinen rautatieyhteys valmistui v. 1937, tuli Elisenvaarasta Laatokan Karjalan neljän tärkeän rautatien risteys. Asemanseudun kehitys ei kuitenkaan ehtinyt päästä vauhtiin, kun talvisota alkoi. Mitä olisikaan tulevaisuus tuonut, jos ei sota olisi syttynyt?

Rainar Hakulinen 1981

Ote on kirjasta Elisenvaaran yhteiskoulu 1927-1944. Julkaisija on Elisenvaaran yhteiskoulun rahasto ja toimikunnassa ovat olleet mukana Viljo O. Hakulinen, Pertti Kärrä, Helli Mattlar, Väinö Miettinen ja Elma Mylén. Loimaan Kirjapaino 1982.

Pullero pallero

*Kangastilkkuja ja lankaa
kaapeistani kaivelin,
pulleroisen joulumuorin
koristeeksi valmistin.
Esiliina valkoinen,
hame, huivi punainen.
Laitan vielä tuhan
harmaan,
lienee muori vanha
varmaan,
niin kuin joulupukkikin,
tuon tutun Korvatunturin.*

*Siellähän se muori häärää,
tonttujen joukon puuhat
määrää,
pullat paistaa, puurot
keittää,
tontut, pukin illoin peittää
väsyneinä nukkumaan,
uupuneina touhuistaan,
kunnostelee tonttulakit,
silittelee housut, takit,
pulleroinen, palleroinen,
jouluvuori aikamoinen.*

Terttu Ketola

Vanha kuva Elisenvaaran asemasta, josta vuonna 1937 valmistuneen Lappeenrannan radan jälkeen tuli neljän tärkeän rautatien risteysasema. Asemanseudun kehitys ei päässyt kunnolla edes alkuun, kun talvisota alkoi.

Sari Äikää-Torkkeli vastaa Varsinais-Suomen teatteritaiteesta

Länsi-Suomen maaherra Rauno Saari on nimittänyt sivistysosaston esityksestä uudet alueelliset taidetoimikunnat toimikaudelle 2007-2009.

Varsinais-Suomen taide-toimikuntaan kuuluvat valosuunnittelija, taiteilija Tarja Ervasti Suomusjärveltä (valotaide, ympäristötaide), projektipäällikkö Kimmo Hyyppä Turusta (musiikki, taiteen tuotanto), FM, tanssipedagogi Miira Kaarenoja Turusta (tanssi), FL, tutkija, kriitikko Siru Kainulainen Turusta (kirjallisuus, kritiikki), arkkitehti Tarmo Mustonen Kaarinas-

ta (rakennustaide), FK, toiminnanjohtaja Hanna Nurminen Merimaskusta (kulttuuripolitiikka, saaristo-kulttuuri), kuvataiteilija Mikko Paakkola Turusta (kuvataide), valokuvataiteen maisteri Pekka Turunen Kemiöstä (valokuva), kulttuurisihiteeri, FM Jukka Vehmas Laitilasta (kulttuuripolitiikka, musiikki, kulttuuriperinne), teatteri-ilmaisun ohjaaja Sari Äikää-Torkkeli Loimaalta (teatteri) ja FT Mari Österlund Turusta (kirjallisuus, kritiikki).

Omat taidetoimikuntansa saivat myös Satakunta, Pohjanmaa, Keski-Suomi ja Pirkanmaa.

Pusulassa on vanhuksen hyvä ellää

Kyllä nykyisin vanhuksellakin on lustiä ellää, ei varmaankaan aika voi tulla pitkäksi kellää. Terveystietokii on täällä Pusulassa monipuolista ja hyvää: hoitaja käy jo kotona sanomassa, mitä saa syövä.

Hää koittaa ottaa selvää, mikä tätä ukkoo kaivaa, huomaa kohta, että tementtihan sitä jo vaivaa, kun vaan akressiivisesti päättää heittää ja kylmällä levyllä huttua keittää.

Hoitaja tekkee tiaknoosin ja tilla lääkärielle ajan varmaan, hän määrää toupingin parhaan. Aika tässä touhussa kulkee kuin siivin,

huomaan, kun hoitopaikasta toiseen hiivin.

Verta otettii monta kuppia täyteen, hoitaja selvitti: - Tässä on nämä näytteet, joista selviää, voi sinnuu talevle jättää vai pitääkö multaa päälle mättää. Näistä kaikista nähhään, onko siulla rentikäs ressi vai oletko tepressiivinen hemohessi.

Kiitän tätä hoitajaa kovasti, joka miusta hymyili niin somasti. Joka kuukausi hää käski hoitoon tulla, ja sehän on mukavaa mulla.

Kuntoutustakin saahaan monta kertaa kuussa, voimistellaa veren maku suussa,

romosoomit jyllää ja rehleksit pellaa. Kiirettä pittää, mutta kyllä kuntohuippu alkaa jo itää. Nyt laskenut on jo senkka, vanhaintansseissaki kulki jo jenkka, Maija, Miina ja Maikki, tanssia osasivat kaikki. Ja lämmin hymy silmissä siinsi, kun otin selkäpuolelta kiinni.

Lääkärihän näistä kokkeista viimisen sanan sanoo, eikä siinä auta armoa anno: - Vaivaahan Sinulla on monenlaista - näistä kokeista alkaa jo haista, rehleksit sentään toimii, tiäpetes jo vie voimii, hemoklopiini on sentään hyvä,

impotenssi vaivaa yhä. Invarktin vaara on suuri, siihen kirjotan reseptin juuri. Lähetän epiiriisin siulle kottiin, siinä suosittelen psykolookia ensi hättiin.

Ihmeesti vieraat ihmiset jaksaa miusta huolta kantaa, vaikka miulla ei oo mittää antaa. Enhän mie taho etes ymmärtää näitä uusia sanoja, kun tottunut oon vaan puhumaan Karjalan murretta. Vaan pakkohan on niitäkin oppii, jotta voip lääkärin kansa hoioit soppi.

Aarne Elolampi

Marssiminen päättyy

Syksyn merkit alkoivat näkyä yhä selvemmin luonossa. Lehtipuut olivat saaneet jo muitakin värisävyjä vihreän sekaan. Vettä vihmovana päivänä meistä ei yksikään ollut laulutuulella. Kukan meistä ei omistanut sadevaatteita, joten siinä tuli sitten sen sortin suihkukin luontaisituna. Toisin sanoen, muistutti entistä selvemmin, että saunomisen autuus oli luovutettu ryöstäjien käyttöön sinne kotikonnuille.

Pitkä kiemurainen soratie johdatti kulkurit Rantasalmelle, Luostarisen taloon. Siellä yövyimme. Siitä talosta jäi lämpimät, hyvät muistot. Siellä asui ymmärtäväisiä ihmisiä.

Rantasalmen sulttaania ja Lipposen Pekkaa emme tavanneet! Vasta paljon myöhemmin nämä kaksi herraa seikkailivat radiossa ja jopa telkkarissa. Lienevät silloin olleet matkoilla, kun me käyskentelemme niillä tanhuvilla.

Luostarisen talo Rantasalmella jäi mieleen muustakin kuin hyvästä kohte-lusta. Siellä saimme tiedon, että meidän pitää kävellä parikymmentä kilometriä takaisin samoja jälkiä, mistä olimme edellisenä päivänä tulleet. Sen tiedon otimme ilolla vastaan! Niitten maantien mutkien takaa löytyi Parkumäen asema. Siellä meidät luvattiin lastata junaan. Voiko ihmisillä ja elukoilla suurempaa onnea olla kuin päästä matkustamaan härkävaunussa?

Tienvarren asukkaita ei voi syyttää siitä, että he luulivat meitä täysin järkemme menettäneiksi. Totakai he huomasivat, että samat naamat marssivat toiseen suuntaan kuin edellisenä päivänä. Iloisina kuin peipposet ja vielä lauloivat mennessään:

”Luadogan meren randamil mie ylenin kaugobriha, siel mie paimovirzie lauloin, nyt eis on mieron piha. Karjalan mail kuldakäköset kukkuu, kirkon ristat kiildelöe, taljankka se illoin tanssiloih kutshuu, kandleh hembieh helisöö.”

Karjalaisten luonteenpiirteitä

Junaan pääsyn johdosta jokainen tunsu juuri tuon päivän niin juhlalliseksi, että laulukin piti vetää Kalevala-tyylillä. Lönnrot olisi meistä varmaan ollut ihan ylpeä.

Monen mielestä iloisuuskin oli sellainen asia, joka ei mitenkään tuntunut sopivan tuon karavaanin kuvioihin. Mitä lännemmäksi tulimme, sen huonommin tuntui sopivan.

Maamme-kirjan kirjoittaja Topelius sanoo kirjassaan meistä karjalaisista muun muassa näin: ”Karjalainen on ikään kuin Suomen kansan päivänpuoli: avomielinen, luokseenlaskeva, vilkas ja kevytmielinen, helposti ohjattava ja helposti eksytetty, herkkä-

uskoinen kuin lapsi, ei kuitenkaan suomalaista itse-pintaisuutta vailla, mutta hyväoppinen ja varustettu ’luonnonlahjoilla’, jotka tarvitsevat hyvää kasvatus-ta, asettaakseen hänet kansansa etevinten joukkoon.”

Noin loihe lausumaan Uudenkaarlepyyn Kuddnäsissä syntynyt Topelius meistä karjalaisista.

Omavaltaisesti jäljensin kevytmielinen-sanan kur-siivilla. Sen sanan voi käsit-tää niin monella tavalla. Omasta näkövinkkelistäni näen sen ainakin evakko-matkojen aikana pelkästään positiivisena asiana. Juuri iloinen, räiskähtelevä, lai-dasta laitaan hyppelehtivä luonteenlaatu auttoi meitä kestämään ne mittavat ko-ettelemukset, jotka eteem-me asetettiin.

Voin vain arvailla, kuinka juro, hidas hämäläinen olisi ne kestänyt. Sanassa sanotaan jotenkin tähän tapaan: ”Kenellekään ei an-neta suurempaa kuormaa, kuin hän jaksaa kantaa.” Karjalaiset katsottiin luonteensa voimavaroilla kel-vollisiksi kantamaan juuri noin raskasta kuormaa. Tie-dossa oli, että he parhaiten kestävät sen...

”Helposti eksytetty” antaa ainakin minulle mieli-kuvan, että karjalaiset pu-huvat itse totta, eivätkä ha-lua ymmärtää muidenkaan puhuvan muunnettua to-tuutta. ja jos taas huomaa-vat tulleen sujuksi, varmasti myös reagoivat siihen.

Jokaisen silmät kirkastuivat, kun Eino hartioilla keikkui sotilasrepun lisäksi myös hanuri.

Neljä härkävaunua 175 lehmälle

Epämääräinen laumamme pyöri nyt siis Parkumäen aseman liepeillä kuin papu siellä jossakin etsien toista papua.

Jos oikein muistan, käyt-töömme oli annettu neljä härkävaunua. Voiko se mi-tenkään olla totta? Miten niihin voi mahtua 175 leh-mää, hevonen kärryineen ja kahdeksan ihmistä? Jouk-komme lisääntyi yhdellä, kun avuksemme annettiin

Onerva Puro: Hyvästi koti ja leikkikalliot Osa 3

yksi sotilas loppumatkan ajaksi. Hän oli haapavaaralain Eino Sokero, ensimmäisen yöpymispaikkamme poika.

Ensimmäinen osoitus kevytmielisestä luontees-tamme saatiin heti Einoon nähtyämme. Jokaisen sil-mät kirkastuivat, kun Eino hartioilla keikkui sotilasre-pun lisäksi myös hanuri. Hän auttoi meitä aina silloiseen määränpäähämme Il-majoelle asti.

Työläältä tuntui ahtaa eläviä eläimiä niin ahtaaseen. Jos sekaan olisi visko-nut karkeaa merisuolaa, tu-loksena olisi ollut valmista suolalihaa. Vuoropeliä har-rastaen ne pääsivät kuiten-kin makuulle.

Yksi vaunu toimi huolto-vaununa. Siellä oli meidän kahdeksan ihmisen lisäksi hevonen kärryineen ja kol-me lehmää, jotka eivät toi-siin vaunuihin mahtuneet. Tietenkin myös karjanrehu, jos sitä jostain satuimme saamaan. Rehun kulutus oli mittavaa. Sitä en muista, kuinka paljon heinää saatiin laillisin keinoin, mutta ne laittomat... ne kyllä muis-tan.

Oma äitini oli aina ollut rehellisyyden perikuva. Hän oli aina jauhanut meil-le lapsillekin, miten tärkeää ihmisen on tietää, mikä on toisen omaa. Siihen ei saa kajota. Se on syntiä, ja siitä Jumala varmasti rankaisee.

Tällä matkalla opit heit-tivät täyttää häränpyllyä. Se-hän oli oikea seikkailujen seikkailu ja mukavaa. Mei-dän äitikin teki luvattomia asioita... oli oikein johta-massa koko operaatiota, ja Eino oli nokkela juoksupoi-ka. Aina kun juna pysähtyi

sellaiselle asemalle, missä toisella raiteella seisoivat avo-vaunuihin lastattuja heinä-paaleja, osa paaleista vaihtoivat omistajaa heti pimeän tullen.

Luultavasti omaa tuntu-aan rauhoittaakseen äiti itseksseen mutisi: ”Nää elukat on väkisten otettu pois oman ruokapöytäase vie-restä, siel ois olt evästä vaik-kui paljo. Nyt otetaan sieltä, mis on. Eihä myö näitä näl-kää tapeta... viattommii luontokappaleita...”

Siinä tilanteessa hän ei varmasti huomannut mit-tään ristiriitaa omien ope-tustensa suhteen, vaikka minäkin olin paikalla. Ei ollut aikaa ajatella sellaisia.

Varastimme tarpeeseen

Me kakarat, Lauri, Nie-likäinen ja minä, olimme naamat ymmyrkäisinä ihmetyksestä. Meidän äiti varkaissa! Äiti laittoi meidät kolme päivän aikana et-simään ratapihalta ja lähi-ympeiristöstä, jos sattuisi löytymään jotain lankun tai laudan pätkiä. Niitä tarvittiin välttämättä. Jonkinlai-nen vetosilta vaunuun piti saada.

Niitä oli etsitty lähtiessä Parkumäessäkin. Silloin oli ensimmäisen kerran kaivet-tu esille se Kurkijoelta kuorma- otettu ruosteinen peltipurkki nauloi-neen. Ja saha, puukko sekä kirves. Eino teki jokaiseen vau-nuun oman lantakolan. Suurin ja vaikein ongelma pyöri eläinten ruuan ja ve-den ympärillä.

Toivoimme, ettei tuolla ratapihalla tapahtuisi paljon mitään muutoksia päivän aikana. Takimmaisella rai-

teella seisoivat nimittäin tava-rajunan avovaunuja, jotka olivat heinäpaalilastissa. Meidän hetkemme oli koit-tanut. Kunhan pimeä tulisi. Illan hämärtyessä Eino laitteli meidän tuomistam-me lankuista hinaussillan ylös vaunun ovelle. Kolme lankkua sojotti pystyssä. Se muistutti navetanvintille menevää parvensiltaa. He-vosen ohjakset ja paksu nuoranpätkä olivat varattui-na ovipieleen paalien sisäl-le vetoa varten. Eihän niitä paaleja mörkökään nostaa jaksanut.

”Hiljaa, hiljaa hiivitään nyt kardemumman yö-sä...” Ja kihelmöivää jänni-tystä...

Pimeällä tehtiin pimey-den töitä. Ja hiljaa kuin aa-veet liepeet lepattaen. Eino kiipesi paalikasojen päälle. Me muu sakki otimme vas-taan, ettei koko ratapiha tö-mähtänyt, kun paali putosi alas. Osa porukkaa otti paa-leja vastaan, osa taas pyö-ritti kohti omaa vaunua. Kun oli pakko, sekin hom-ma hoitui aika äänettömäs-ti. Paitsi sydämenpompotus tuntui kuuluvan ylitse mui-ten äänien, ainakin meillä

Aina, kun junamme pysähtyi, silmäilimme lähimaaston, näkyisikö missään meille sopivaa tavaraa.

lapsilla. Eihän me oltu en-nen käyty varkaissa.

Se ähellyksen tulos tuoti meille sellaisen heinäsa-don, että jouduimme itse olemaan miltei päät vaunun katossa kolisten. Heinäpaa-leista muodostui myös oi-vallinen intimiteettisuoja vessana toimivalle ämpäri-lle. Eihän siellä oikeata ves-saa ollut, härkävaunussa. Viereisestä paalista voi re-piä pienen heinätipon pyl-lynpyyhkeeksi, kun pape-riakaan ei ollut...

Aromeja meillä kyllä riitti, vaikka muille jakaa. Sekaisin monia parfyymiai-neksia. Lehmän lantaa, he-vosen lantaa ja ihmispaskaa ämpäriissä. Lisäksi vielä kahdeksan ihmisen viikko-kausia pesemättömänä olleet kehon eritteet, jotka joku ymmärtämätön äly-kääpiö luokitteli ryssän ha-juksi! Kokeile itse. Älä näytä vettä kropallesi yh-teen kuukauteen, taatusti siinä vallankin kolopaikat alkavat vähän muistuttaa eltaantuneen sillin hajua...

Hiljalleen matka kuiten-kin eteni. Meistä haisunäädän sukulaisista tuntui hy-vältä, jos juna kulki. Yhtä hyvä oli sekin, jos juna sei-soi. Eihän meitä kukaan eikä missään ollut riemu-saatossa vastaanottamassa. Kukaan ei meitä kaivannut.

Aina, kun junamme py-sähtyi, silmäilimme lähi-maaston, näkyisikö mis-sään meille sopivaa tavaraa. Jos jossain satuimme näke-mään vaikka sahanpuruka-san, hypimme koko sakki riemusta. Koko porukka peuhasi purukasassa kuin puolijauhoiset. Sitä kannet-tiin mitä älyttömimmillä välineillä lehmien alle kui-

vikkeeksi. Jälleen yksi asia oli hetkeksi autettu.

Se oli sitä aikaa, jolloin veturitkin ”syötettiin ja juo-tettiin”. Ne tarvitsivat hal-koja ja vettä. Me emme tarvinneet puita, mutta vettä kyllä. Veturin juottoasema oli meidänkin laumamme juottoasema. Ja taas oli homma hanskassa.

Sivuraiteitten luiskat nielivät eläinten ja ihmisten jätökset heti, kun sopiva paikka vain ilmaantui. Tarkkana kuin porkkana. Piti olla nopeaa toimintaa, kun koskaan ei tiennyt, oli-ko pysähdys pitkä vai lyhyt.

Kaupantekoa pysähdyspaikoissa

Eräs pysähtyminen opeti ainakin minulle lähtemät-tömästi, miten pienikin asia voi olla suurta. Sitä vaati-matonta juttua en unohda koskaan. Lienenkö sitten ollut tavallista herkemmlä-tuulella silloin.

Junamme pysähtyi aika erikoiseen paikkaan sulkien maantien. Syytä moiseen me emme tienneet. Siinä vain seisoa jökötettiin.

Tietä myöten käveli nuo-ri äiti lapsi käsivarrellaan. Mukanaan myös maito-kannu. Pieni poika, ehkä kolme- tai neljävuotias, juoksi rinnalla. Nainen tuli kysymään, olisiko meillä myydä hänelle maitoa. ”Onhan meillä maitoa, eikä se maksa mitään. Se on lahja Kurkijoen evakoilta”, sanoi Eini.

Poika meni ja kaappasi tienpenkalta ruskettuneita, syksysäitten lakastuttamia kukkia. Hän ojensi ne äidil-le ja kumarsi. Eleenä se oli niin iso ja juhlallinen, ettei haitannut yhtään, vaikka se kimppu muistutti harakan-pesää. Se oli pienen miehen oma-aloitteinen huomion-osoitus.

Joskus pienikin voi olla suurta... niin suurta, että se jää mieleen vuosikymme-niksi...

Joka ainoassa paikassa, mihin junamme pysähtyi, paikkakuntalaisia tuli vaih-tokaupoille. He halusivat maitoa ja toivat puolestaan meille leipää ja muita ruo-katarvikkeita, jotka olivat erittäin tervetulleita. Ei meitä paljon auttanut, vaikka kärryssä oli puupytylli-nen tönkkösuolattua lihaa ja säkissä jauhoja. Kumpaa-kaan emme olleet vielä op-pineet raakana syömään.

Maitoa riitti sekä meille että muille, vaikka ehtyneet olivat rassukat matkan rasi-tuksista. Vielä oli sentään hoitajien kalsiuminsaanti turvattu. Ja kaikilla henki tallella. Sillekin asialle olisi voinut jonkun ylistyslau-lun luikauttaa, kun muuten-kin laulettiin jatkuvasti. ”Arvon mekin ansaitsem-me...”, sehän siinä oltais voitu vetäistä. Jos vaikka edes joka kolmas olisi huomannut meidänkin olevan olemassa ja ponnekkaasti etsivän uutta juurtumiskoh-taa irtirevityille juurillem-me.

Kurki-Säätiö

10-vuotishistoriikka, osa 5

Toimihenkilöt

Säätiön valtuuskunnan puheenjohtajana on toiminut kirkkoherra Arvi Kujala v. 1946-50, maanviljelijä Heikki Kiiski v. 1950-52, maanviljelijä Kaapro Huitinen v. 1952-. Valtuuskunnan sihteerinä on toiminut v. 1946-56 maist. Pekka Kyytinen.

Säätiön hallituksen puheenjohtajana on koko 10-vuotiskauden toiminut mv. Pekka Kiiski Suonenjoki. Hallituksen sihteerinä on koko ajan v. 1946 lähtien toiminut mv. Juho Toiviainen Loimaan kauppalaista hoitaen samalla kirjeenvaihdon, vuosikertomukset ym.

Asiamies

Kun säätiön toiminta huomattavasti laajeni, ehdotti hallitus 30.3.1953 valtuuskunnalle, että perustettaisiin säätiölle asiamiehen toimi, jotta saataisiin kaikki asiainhoito keskitetyksi. Valtuuskunta päätti kevätkokouksessaan perustaa asiamiehentoimen ja valtuutti julistamaan tehtävän haettavaksi.

Paikkaa ei hakenut ketään, joka olisi voinut hoitaa sen suunnitelman mukaan sivutoimena. Lokakuussa 1953 pidetyssä valtuuskunnan kokouksessa otti J. Toiviainen hoitaakseen asiamiehen tehtävät pientä palkkiota vastaan.

Rahastonhoito

Rahastonhoitajana ja kirjanpitäjänä ovat toimineet mv. J. Hämäläinen 1946, J. Toiviainen 1947-48, Loimaan Seudun Osuuskassa 1948-51 ja kaup. Martti Koho v. 1951-.

Tilien tarkastuksen ovat suorittaneet v. 1946-50 Martti Koho ja Adolf Marttila, 1950 Adolf Marttila ja Heikki Tirri, ja vv. 1951-57 Heikki Tirri, Aaro Mylén ja Adolf Marttila. Säätiön toiminnan ylimpänä valvojana toimii oikeusministeriö.

Hallitus ja valtuuskunta

Säätiön hallitukseen ovat kuuluneet v. 1946-57 Pekka Kiiski, Juho Tukia, Juho Toiviainen ja Jaakko Hämäläinen. Vv. 1946-52 Heikki Kiiski, vv. 1952-57 Martti Koho.

Säätiön perustavassa kokouksessa 1946 valittu valtuuskunta, josta luettelo on historiikin alkulehdillä, säilyi varsinaisten jäsenten kohdalla v. 1954 saakka muuttumattomana, jolloin kuoleman kautta poistuneen Heikki Kiiskin sijalle valittiin Pekka Veijalainen. Hänkin ehti toimia valtuuskunnan jäsenenä vain vajaan kaksi vuotta 1954-55 kuoleman katkaistessa hänenkin tiensä. Hänen tilal-

leen kutsuttiin valtuuskunnan vakinaiseksi jäseneksi mv. Johannes Rouhiainen Pöytyältä v. 1956-.

Varajäsenistä on ensimmäisenä poistunut kuoleman kautta veturimestari Uuno A. Manner Toijalasta v. 1949. Hänen tilalleen on kutsuttu ylijunailija Viktor Kärri Joensuusta. vuoden 1951 aikana erosi kuoleman kautta kaksi varajäsentä, kaupunginlääkäri Eero Veikkolainen Joensuusta ja rouva Eevi Tyrni Loimaalta. Heidän sijalleen kutsuttiin varajäseniksi mv. Aaro Mylén ja emäntä Aili Sarre Loimaalta.

Vainajille

Edellä onkin tullut jo mainituksi niiden henkilöiden nimet, mitkä ovat säätiön piiristä ensimmäisen vuosikymmenen aikana joutuneet kuoleman kautta poistumaan. He olivat kaikki tunnettuja kurkijokelaisia, jotka varsinaisen elämäntyönsä ohella joutuivat toimimaan monenlaisissa tehtävissä henkisen tahi taloudellisen elämän alalla. Heidän työnsä rikastutti aikoinaan kurkijokelaisista yhteiskuntaa, ja he jättivät jälkeensä kauniin muiston.

Uudelle vuosikymmenelle

Kulunut vuosikymmen on Kurki-Säätiön toiminnassa ollut ikään kuin pohjan luomista hyvin monessa suhteessa vastaiselle toiminnalle. On ollut monenlaisia kaavailuja ja tavoitteita, ja nyt on toiminta vakiintumassa, mutta on melko varmaa, että jälleen vuosien ja vuosikymmenten kuluttua, kun uusi sukupolvi vähitellen saa hoitaak-

seen säätiönkin asiat, löydetään uusia työmuotoja ja toimintatapoja sen työn jatkamiseksi, mitä kuluneena vuosikymmenenä asioita hoitaneet ovat alullepanneet.

Uudet säännöt

Vuosien kuluessa ja toiminnan laajetessa osottautuivat ne säännöt, joiden mukaan säätiön toimintaa hoidettiin, vanhentuneiksi ja puutteellisiksi. Suurin epäkohta oli siinä, että valtuuskunnan sääntömääräinen kokous oli vain kerran vuodessa, jolloin hallituksen hoidettavaksi jäi liian paljon avustus- y.m. asioita, joissa olisi kaivattu koko valtuuskunnan asiantunte- musta. Muutamina vuosina pidettiin valtuuskunnan syyskokous, vaikka säännöt eivät tähän suoraan velvoittaneet.

Valtuuskunnan piirissä katsottiin lisäksi, että varsinkin hallitukseen olisi syytä ottaa useampia jäseniä valtuuskunnan ulkopuoleltakin, kuin mihin säännöt oikeuttavat, ja tehdä jäsenten vaihtumismahdollisuus joustavammaksi. Samanlaisia muutoksia oli saatava myös valtuuskuntaa koskevaan pykälään.

V. 1953 asettikin valtuuskunta toimikunnan tekemään ehdotusta muutoksista sääntöihin. Toimikuntaan kuuluivat Juho Tukia, Johannes Kojo, Pekka Kyytinen ja Kaapro Huitinen. Toimikunnan ehdotus oli usean kerran valtuuskunnan käsiteltävänä. Ja kun syksyllä 1946 oli tehty ne muutokset, mitä rekisteriviranomaiset ja säätiölaki velvoittivat, saatiin säännöille vahvistus ja vuoden

1957 alusta voi säätiö jatkaa toimintaansa uusittujen sääntöjen mukaan.

On paikallaan liittää uudet säännöt tämän historian loppuun testamentiksi niille, jotka vastaisina vuosina tulevat hoitamaan säätiön asioita.

Oikeusministeriön päätös hakemukseen, jossa "Kurki-Säätiö" –niminen säätiö on sen valtuuskunnan kokouksissaan 18. päivänä lokakuuta 1954 ja 3. päivänä huhtikuuta 1955 tekemien päätösten mukaisesti anonut, että oikeusministeriön 21. päivänä joulukuuta 1946 sanotulle säätiölle vahvistamat säännöt muutettaisiin näin kuuluviksi:

"1 §.
Säätiön nimi on Kurki-Säätiö, ja sen kotipaikka on Loimaan maalaiskunta.

2 §.
Kurki-Säätiön tarkoituksena on vaalia entisen Kurkijoen kunnan asukkaiden ja heidän perillistensä keskuudessa karjalaista yhteishenkeä sekä tukea heidän henkisiä ja taloudellisia pyrintöjään 3 §:ssä sanotuin rajoituksin.

3 §.
Edellä 2 §:ssä tarkoitettua aineellista tukea voivat saada henkilöt, jotka vuonna 1939 olivat tai joiden olisi pitänyt olla henkikirjoitet- tuja Kurkijoen kunnassa, sekä heidän perillisensä, niin myös yhteisöt, laitokset ja yritykset, jotka toiminnallaan ovat edistäneet ja edistävät säätiön tarkoituksia.

4 §.
Säätiön perusomaisuus on 272.000 markkaa. Perusomaisuudesta vain sen tuottama tulo voidaan käyttää säätiön tarkoituksiin.

Kesällä 2006 julkaistiin Kurkijoki-Säätiön 60-vuotishistoriikki, joka käsittelee Säätiön viimeisintä kymmentä toimintavuotta. Myös edellisiä 30-, 40- ja 50-vuotishistoriikkeja on ollut myynnissä. Vuosien 1956 ja 1957 Kurkijokelaisista on löytynyt Juho Toiviaisen kirjoittama Säätiön 10-vuotishistoriikki, jossa kerrotaan Säätiön alkuajoista. Julkaisemme sen nyt uudelleen "jatkokertomuksena".

Säätiö on oikeutettu ottamaan vastaan lahjoituksia ja testamentteja sekä muullakin laillisella tavalla kartuttamaan omaisuuttaan, ja lisätään tällainen omaisuus säätiön käyttövaroihin, jollei lahjoittaja tai testamenttaaja ole nimenomaan toisin määrännyt.

Säätiön peruspääomaa voidaan kartuttaa säätiön hallituksen harkinnan mukaan. Rahavarat on sijoitettava turvallisesti ja tuloa tuottavasti. Säätiöllä on myös oikeus ottaa hoidettaviksi yhteisöjen ja yksityisten perustamia rahastoja, joita hoidetaan niiden perustamissopimuksen mukaisesti.

5 §.
Valvontaoikeus- ja -velvollisuus sekä näiden sääntöjen mukainen päätäntävalta säätiön asioissa kuuluu säätiön valtuuskunnalle, johon kuuluu 12 jäsentä ja jokaiselle heistä henkilökohtainen varajäsen. Vaalikelpoinen valtuuskunnan jäseneksi ja varajäseneksi on kolmannessa pykälässä määritelty henkilö. Vuosit- tain on valtuuskunnan jäsenistä ja heidän henkilökohtaisista varajäsenistään kummastakin kolme erovuorossa, aluksi arvan, sitten vuoron mukaan.

6 §.
Jos valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat estyneet saapumasta määrättyyn kokoukseen tai ottamasta osaa jonkin asian käsittelyyn, tulee valtuuskunnan vanhimman läsnäolevan jäsenen puheenjohtajana ollessa valita jäsenistään joku toi-

nen siksi kertaa puhetta johtamaan. Valtuuskunnan jäsen ilmoittakoon hänelle esteen sattuessa mahdollisimman ajoissa siitä puheenjohtajalle, joka huolehtii varajäsenen kutsumisesta kokoukseen estyneen tilalle.

7 §.
Valtuuskunta on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmannesta sen jäsenistä on saapuvilla.

8 §.
Puheenjohtajan tulee valtuuskunnan kokouksessa esitellä asiat ja johtaa keskustelua.

Se mielipide, jonka puolesta enimmäkseen äänet on annettu, tulokoon valtuuskunnan päätökseksi. Äänten jakautuessa tasan tulee se mielipide päätökseksi, jonka puolesta puheenjohtaja on äänestänyt. Vaaleissa tällöin ratkaisee kuitenkin arpa.

9 §.
Pöytäkirjan pitämisestä valtuuskunnan kokouksissa huolehtii syyskokouksessa vuodeksi kerrallaan valittu sihteeri.

10 §.
Pöytäkirjan allekirjoittavat puheenjohtaja ja sihteeri. Tarkistuksen heti tapahtuessa pöytäkirjan allekirjoittavat kaikki läsnäolevat jäsenet. Valtuuskunta voi kuitenkin antaa puheenjohtajan ja vähintään kahden aina kerraksi siitä varten valitun jäsenen toimeksi pöytäkirjan tarkistamisen, mikä on suoritettava valtuuskunnan määräämään päivään mennessä.

11 §.
Säätiötä edustaa ja sen omaisuutta ja asioita hoitaa valtuuskunnan valitsema hallitus, johon kuuluu viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Hallituksen jäsenistä ja heidän varajäsenistään on kahdena ensimmäisenä vuotena kaksi erovuorossa, kolmantena yksi ja samoin tässä järjestyksessä seuraavina kolmivuotiskausina, aluksi arvan, sitten vuoron mukaan. Hallitus valitsee keskuudestaan vuosittain puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallituksen jäsenistä ja heidän varajäsenistään on vähintään kolme valittava 3 §:n ehdot täyttävistä henkilöistä siten, että he eivät ole samanaikaisesti valtuuskunnan jäseniä.

Hallitus on päätösvaltainen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ja vähintään kahden jäsenen tai varajäsenen saapuvilla ollessa. Hallituksen koolle kutsu- miseen ja työtapaan nähdessä soveltuvin kohdin noudatettava, mitä valtuuskunnasta on sanottu.

Kurki-Säätiön edustajat onnittelemassa Juho Tukiaa hänen 60-vuotispäivänään. Tukia oli Kurki-Säätiön hallituksen jäsen vuosina 1946-71, mistä vuodet 1968-70 varapuheenjohtajana. Kuva Juho Toiviaisen kokoelmasta.

Milloin on kysymyksessä kiinteän omaisuuden ostaminen säätiölle tai sellaisen omaisuuden myynti taikka kiinnittäminen, on säätiön hallituksen ennen lopullista päätöstä hankittava sille valtuuskunnan hyväksyminen.

12 §.
Säätiön hallitus valitsee joko keskuudestaan tai ulkopuoleltaan rahastonhoitajan ja muut mahdollisesti tarvitsemansa toimihenkilöt. Nämä valitaan hallituksen harkinnasta riippuen määrääjäksi tai toistaiseksi.

13 §.
Säätiön nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja tai hallituksen varapuheenjohtaja, jompikumpi yhdessä säätiön asiamiehen tai rahastonhoitajan kanssa.

14 §.
Säätiön hallituksen tehtävänä on:

- 1) edustaa säätiötä ja hoitaa sen juoksevat asia;
- 2) tehdä ehdotus asiamiehen ottamisesta ja erottamisesta valtuuskunnalle;
- 3) ottaa ja erottaa rahastonhoitaja ja muut tarvittavat toimihenkilöt, määrätä heidän palkkionsa sekä valvoa heidän toimintaansa;
- 4) laatia ja hyvissä ajoin jättää valtuuskunnalle ehdotus talousarviosta;
- 5) laatia säätiön toimintakertomus, tehdä edellisen kalenterivuoden tilinpäätös ja antaa se helmikuun kuluessa valtuuskunnan puheenjohtajalle ja esittää tämä tilinpäätös ynnä tilintarkastuskertomus oman lausuntonsa ohella valtuuskunnalle sen vuosikokouksessa;
- 6) tehdä ehdotus valtuuskunnalle avustusten ja lainojen myöntämisestä;
- 7) päättää sääntöjen ja talousarvion puitteissa muusta säätiön varojen käytöstä.

15 §.
Säätiön valtuuskunta koostuu vuosikokoukseensa helmi-maaliskuussa ja syyskokoukseen loka-marraskuussa sekä ylimääräiseen kokoukseen, milloin puheenjohtaja pitää sitä tarpeellisenä tai valtuuskunnan jäsenistön enemmistö tekee siitä puheenjohtajalle kirjallisen esityksen.

Vuosikokouksessa
1) vahvistetaan tilinpäätös;

2) esitetään tilintarkastajain lausunto ja päätetään tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä;

3) päätetään vuosiylijäämän käytöstä;

4) käsitellään hallituksen ehdotus laina- ja avustusasioista;

5) päätetään muista kokouksutsussa mainituista ja hallituksen esittämistä asioista.

Jäljennös tilinpäätöksestä, tilintarkastajain lausunosta ja säätiön vuosikertomuksesta on kunakin vuonna ennen maaliskuun loppua lähetettävä oikeusministeriöön.

Syyskokouksessa
1) käsitellään hallituksen ehdotus toimintasuunnitelmaksi sekä tulo- ja menoar-

Kuva kuitista, jossa Toiviainen todistaa: ”Maanviljelijä E. Rahiala on tänään luovuttanut Kurki-Säätiön hallintaan ja hoitoon entisen Kurkijoen Sairastusyhdistyksen omaisuuden, mikä käsittää 118.871 mk. suuruisen talletuksen Loimaan säästöpankissa, sekä Valtion saamamieskirjan Talletustodistuksen arvoltaan 31.000:- mk. Loimaalla 30.10.1948. Juho Toiviainen, Kurki-Säätiön rahastonhoitaja.” Kari Rahialan löytö Pöytyän Karjalaisten papereiden joukosta.

vioksi seuraavaa vuotta varten;

2) valitaan valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä valtuuskunnan ja hallituksen jäsenet sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä erovuoroisten tilalle; valitaan muuta valtuuskunnan mahdollisesti tarvitsemat toimihenkilöt;

3) valitaan kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa tarkastamaan ja antamaan lausuntonsa seuraavan vuoden hallinnosta ja tileistä;

4) käsitellään hallituksen ehdotus avustusten ja lainojen myöntämisestä;

5) päätetään muista kokouksutsussa mainituista ja hallituksen esittämistä asioista.

Hallituksen jäsenillä, jotka eivät ole valtuuskunnan jäseniä, on valtuuskunnan kokouksissa puhe-, mutta ei äänivaltaa.

16 §.
Valtuuskunnan kokoukset ja muut tiedonantot on valtuuskunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan toimesta kutsuttava koolle joko kirjallisesti tai suullisesti vähintään kaksi (2) päivää ennen kokousta.

Sekä valtuuskunnan että hallituksen kokouksutsussa on mainittava kokouksessa esille tulevat asiat. Kokouksessa voidaan kuitenkin käsitellä ja päättää muistakin kuin kokouksutsussa mainituista asioista, jos kokouksen enemmistö niin päättää.

17 §.
Säätiön tilit päätetään kalenterivuositain, ja on ne annettava tilintarkastajille vähintään kaksi viikkoa ennen vuosikokousta, jolle tilintarkastajien on annettava lausuntonsa säätiön tileistä ja hallinnosta. Lausunnossa on mainittava, onko säätiön hallinto tapahtunut sääntöjen mukaisesti.

18 §.

Valtuuskunnan ja hallituksen jäsenet ovat oikeutetut saamaan säätiön asioissa toimiessaan sen päivärahan ja matkakulujen korvauksen, minkä valtuuskunta vuosittain syyskokouksessaan päättää. Korvausten suuruus saa olla enintään matkustussäännön III luvun korvauksia vastaava.

19 §.

Jos ne edellytykset oleellisesti muuttuvat, joille säätiö on perustettu, ja säätiö lakkautetaan, ovat sen perustajat ja lahjoitusten tekijät tai heidän oikeudenomistajansa oikeutetut vaati- maan korottomana takaisin enintään sen, mitä asianomainen perustaja tai lahjoittaja on säätiölle antanut, sikäli kuin säätiön varat, kaikki perustajat ja lahjoittajat huomioon ottaen, siihen riittävät. Mahdollinen ylijäämäomaisuus luovutetaan lahjoitusten tekijöille samassa suhteessa, kuin lahjoituksia on tehty säätiölle.

20 §.

Ehdotukset näiden sääntöjen muuttamisesta on käsiteltävä valtuuskunnassa. Muutosehdotukset käsitel-

lään kahdessa peräkkäisessä varsinaisessa valtuuskunnan kokouksessa ja on ehdotusten saatava, tullakseen hyväksytyksi, kummasakin kokouksessa vähintään + annetuista äänistä.

Annettu Helsingissä, oikeusministeriössä 24. päivänä lokakuuta 1956.

Tänään tapahtuneessa esittelyssä oikeusministeriö

Rahiala on 4.12.1950 maksanut Kurki-Säätiön Loimaan Seudun Osuuskassassa olevalle talletustilille 33.418,- mk Kurkijoen Tarkastusyhdistyksen varoja. Kari Rahiala löytänyt Pöytyän Karjalaisten papereista.

on suostuen anomukseen vahvistanut edellä mainitut muutetut säännöt.

Sääntöjen muutoksesta on tehtävä ilmoitus oikeusministeriön säätiörekisteriin.

Ministeri Arvo Helminen
Vt. nuorempi hallitussih-teeri Jorma Kymmentaka.

Valtuuskunta
v. 1957 alussa

- Vakinaiset
(henk.koht. varaj.)
1946 mv. Eklund, Albert
(mv. Äikää, Paavo)
1956 mv. Heinonen, Juho
(mv. Mielonen, Anton)
1946 mv. Huittinen, Kaapro
(mv. Soikkeli, Emil)
1946-56 mv. Hämäläinen, Jaakko (mv. Kiiski, Pekka)
1946 johtaja Kiiski, Heikki
(mv. Piilinen, Vilho)
1946 mv. Kiiski Pekka
(1952 mv. Mylén, Aaro)
1946-56 mv. Kojo, Johanne
(1956 mv. Karppinen, Arvi)
1946 maist. Kyytinen, Pekka (mv. Rouhiainen, Arvo)
1946 emäntä Rahiala, Elli
(1953 emäntä Sarre, Aili)
1956 mv. Rouhiainen, Johannes (mv. Heikinmaa, Juho)
1946 mv. Toiviainen, Juho
(1950 Kärry, Veikko)
1946-56 rva Veijalainen, Hanna (rva Lakkonen,

Mirja)
Loimaalla 28.2.1957
Juho Toiviainen
Säätiön asiamies

Loppusanat

Kun Kurki-Säätiön valtuuskunta antoi allekirjoittaneen tehtäväksi laatia lyhyt historiikki säätiömme perustamisvaiheista ja toiminnasta ensimmäiseltä päätyneeltä 10-vuotiskaudelta, olen nyt tehtävän suorittanut ja koettanut aivan lyhyesti kuvata sekä säätiön syntymiseen vaikuttaneita tapahtumia että kaikkea sitä toimintaa, mitä säätiön pöytäkirjat ja muut muistiot vuosien varsilta kertovat.

Kulunut vuosikymmen on ajanjaksona lyhyt ja läheinenkin, mutta ne elämänvaiheet, mitä kurkijokelainen asujamisto on muiden mukana kokenut ja mihin kiinteästi liittyy myös säätiömme toiminta, ansaitsee tulla tältäkin kohdalta muistiin merkityksi. Uskon sillä, joka kymmenen tai parinkymmenen vuoden kuluttua jälleen merkitsee muistiin tapahtumia säätiön taipaleelta, olevan apua näin kootusta aineistosta.

Loimaa, Kalevalanpäivänä 1957

Juho Toiviainen

Talvi tuo taas tulppaanit

Vaikka talvi on tullut vitkuttellen, kotimaiset tulppaanit tulevat takuuvarmasti tuomaan väriä ja pirteyttä tammikuusiin talvipäiviin. Tulppaanien käyttö on jälleen kääntynyt voimakkaaseen kasvuun muutaman hiljaisemman vuoden jälkeen.

- Tänä talvena suomalaiset tulevat ostamaan yli 50 miljoonaa tulppaania. On mahdollista, että määrä tulee olemaan jopa kaikkien aikojen suurin, sillä 50 miljoonan määrä on ylitetty vain yhden kerran aikaisemmin – 1992 – ja silloinkin täpärästi. Todennäköisesti tulppaanin suosio talvikuukausien ylivoimaisesti tärkeimpänä kukkana jatkuu vastaisuudessaakin, arvioi tiedotuspäällikkö Jyrki Jalkanen Kauppapuutarhaliitosta.

Lähes kaikki Suomessa myytävät tulppaanit on viljelty kotimaassa. Juuri tulppaanissa kotimaisuudella on kuluttajalle suuri merkitys, sillä tutkimusten mukaan kotimainen tulppaani kestää kuluttajan maljakossa tuontitulppaania pidem-

pään. Tämä johtuu monista tekijöistä, esimerkiksi lyhyistä kuljetusmatkoista, tiuhaan toistuvista toimituksista kauppoihin, oikea-aikaisesta kukan poimintavaiheesta sekä kookkaiden sipuleiden käytöstä. Lisäksi suomalaiset viljelijät tietävät, millaisia värejä suomalaiset kuluttajat haluavat.

Tulppaanilajikkeiden määrä on valtaisa. Kaikkiaan niitä on jalostettu jo yli 7 000 erilaista, mutta niistä

suurin osa on tarkoitettu ulos pihojen ja puutarhojen koristeeksi. Kasvihuoneviljelyynkin sopivia on useita satoja. Suomessa viljellään alle sataa lajiketta joulusta pääsiäiseen ulottuvan jakson aikana.

- Suomalaiset pitävät raikkaista ja pirteistä väreistä. Siksi suosituimpia ovat keltaiset, punaiset ja oranssit lajikkeet. Meillä suositaan myös muita maita enemmän kerrottukukaisia lajikkeita. Se ei ole ihme, sillä niiden kukinto on avauduttuaan kookkaampi kuin peruslajikkeilla. Erikoislajikkeet – kuten papukaijatulppaanit – ovat

vasta nostamassa suosiotaan, Jalkanen ennustaa.

Suomalaiset lukeutuvat edelleen maailman kärki-kaartiin tulppaanien ystävänä. Vain ruotsalaiset, norjalaiset ja tanskalaiset ovat meidän edellä. Pohjoismaissa tulppaani on ollut talven ykköskukka jo vuosikymmeniä, eikä sen asema ole heikentymässä, päinvastoin.

Tulppaani suosiota pitää korkealla myös sen edullisuus. Jo pikkurahalla saa tulppaanikimpun tuomaan tunnelmia tuonnempaan siintävästä keväästä, Kauppapuutarhaliitosta muistutetaan.

Sudoku 52/06 tehtävän ratkaisu

5	3	2	6	1	4	8	7	9
8	1	7	2	9	5	3	4	6
9	4	6	8	3	7	1	5	2
6	8	4	3	5	1	9	2	7
1	7	9	4	8	2	6	3	5
2	5	3	9	7	6	4	1	8
3	9	1	5	2	8	7	6	4
4	2	8	7	6	3	5	9	1
7	6	5	1	4	9	2	8	3

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Kalevala
2. Laatokka
3. syyskuussa 1921
4. noin 84 prosenttia
5. noin 11 500 asukasta
6. Australialle
7. noin 4 200 asukasta
8. Sdp:n
9. yli 800 kilometriä
10. General Motors

Teuvo Ahokas: Kalakurkien 15-vuotishistoriikki, osa 4

Pyytämisen taikoja

Aamulla jos kalaan aiot, tempuat muutamat sä taiot. Kilpaa auringon kanssa herää, pyyntiunet mieliin kerää. Sormeile naapurinkin napaa, minkä peiton alla tapaa.

Jos et paikkaa tarkoin muista, alemmaksi sormes' suista. Sormen kautta koukkuun liero, viehätys on suuri, kiero. Jos ei onki oikein ota, siitä yltyy henkien sota.

Siksi paina metkut mieleen: sylkeä paljon kerrää kieleen,

roiskahuta koukkuun mälli, vielä niistä nenän tälli. Se, ken pyytöön ossaa sylkee, kohta saaliinsakin nylkee.

Virittää ansan taas pyytämään, reiällensä ees taas nykimään.

Jos saalis iskee ottaakseen, siimä kiristyy, vapa vapisee, mielihalu valtaa sielun, koukku ahtaan kalan nielun.

Saalis limainen ja liukas lisääntyy, pussin pohjas' tiukas'.

Tätä se on olo jäällä, ottavalla taikka antavalla päällä, jos saaliiksi sattuisikin peto. Veijalaisen Lauri oli yliveto, Soskuan jokeen kun ongen viskas', kaikki palkinnot itselleen kiskas'.

Ensin tuli "eka kalan" pysti, ja siitäkos vasta alkoi lysti. Suurimmankin kalan siellä otti. Näin oli taskus' kisan koko potti. Tertultakaan ei mennyt taju, täkyissä varmaan sama haju.

Siinä sitä oli kalan malli. Kiitoksen kruunasi palkintopalli. Soskuanjoen pelastus tässä: muutama kala on itämässä. Jos Veijalaisia ois' ollu useampi vielä, ei jokeen yhtäkään kalaa ois' jäänyt siellä.

Hyvästejä

Viimeiselle apajalle noutokutsun sai Ossi, Eino, Seppo sekä Nikolai. He olivat sakissamme hyvät ystävät, jutun kertojat ja kalan pyytäjät. Muistoissamme heitä usein kaivataan, kotiseuduntuntoja ja kalataitojaan. Utupilven reunalla he tuolla istuvat, jumprulasi kädessään meitä katsovat, tuumivat: "Monella on onki vika paikassa, sormet kohmeessa ja siimat solmussa. Vaan kerran tänne kaikki saavutte, silkiksiimoin, kultakoukuin, kalaa ongitte. Kun lounatuuli leppeästi lämmittää, se yhteisiä muistojamme silloin tervehtää."

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Muistathan ilmoittajamme!

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Ranta-Eskola
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaalaan

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISelta

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE

Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloon vastapäätä)

Marraskuiseille 15-vuotisjuhlareisteille osallistui lähes 50 "Kalakurkea". Kuva Martti Meskanen.